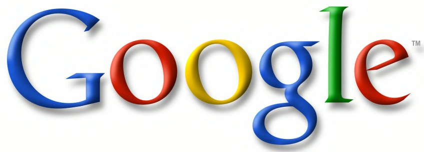

C. PLINII CAECILII SECUNDI

ET

TRAIANI IMPERATORIS

EPISTOLAE MUTUAE.

AB INTERPOLATIONIBUS

PURGATAE

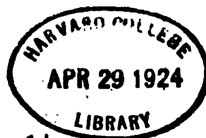
CURA

IO. CASP. ORELLII.

TURICI

EX OFFICINA SCHULTHESSIANA

MDCCCXXXIII.

HARVARD COLLEGE
APR 29 1924
LIBRARY

HISTORIA CRITICA

EPISTOLARUM PLINII ET TRAIANI.

Iamdudum cum vidissem pulcherrimum antiquitatis monumentum, Plinii et Traiani epistolas mutuas, ad provinciarum Romanarum administrationem, ad complura iuris civilis capita, denique ad ingenium ac mores utriusque hominis accuratius cognoscendos vel maxime idoneas, nunc ultra quam credibile est corruptas et interpolatas circumferri, iis, ut primum fieri posset, succurrere decrevi. Atque ut in multis, quae per varias actuosae vitae tempestates constanter persecutus sum, ita in hoc quoque incepto adeo favit Fortuna, ut satis emendatas eas philologis offerre nunc possim. Hoc autem beneficium non tam mihi debent antiquitatis amatores, quam egregiis atque doctissimis viris, Halmio Monacensi, Baitero Turicensi, quorum ille principem editionem Bononiensem sua manu in usus meos descripsit, hic, Mediolani cum frequentaret splendidam illam bibliothecam Marchionis Trivultii, viri amplissimi, qui insigni humanitate eius optatis satisfecit, Venetam Avantii accuratissime cum Hearniana cura contulit.

Iam ante omnia illud tenendum est, nullum harum Epistolarum codicem manu scriptum inde ab Aldi superioris temporibus a criticis esse consultum. Nam quod Longolius per totum σύνταγμα mentionem iniicit Mss. Vossiani, errorem hunc suum ipse agnovit in praefatione, litteram V., Veronensis seu potius Venetae editionis notam ea in re sibi imposuisse referens.

Mihi quoque codicibus destituto (nam Basileensis F. III. 34. Haenelio memoratus, ut mihi scripsit Gerlachius meus, unam tantum epistolam neque eam integram continet,) redeundum fuit ad editionem principem utramque: etenim duae paucorum mensium intervallo interposito prodierunt. Priorem *) debemus Beroaldo, cuius haec est praefatio:

PHILIPPUS BEROALDUS AD LECTOREM.

Hae sunt Epistolae aliquot, quae nuperrime in lucem prodierunt, a Plinio Secundo ad Traianum Imperatorem et a Traiano ad Plinium

*) Epistolae Plinii ad Traianum cum Panegyrico. Ex castigatione Philippi Beroaldi. *in fine:* Bononiae apud Benedictum Hectoris die XXIV. Ianuarii M. D. II. 4.

ſcriptae in brevitate Laconica, quae in epiſtolico charactere haud parum habet concinnitudinis. Has proxime recognovi, emaculatasque una cum Panegyrico imprimendas dedi Benedicto impreſſori bibliopolaeque elegantiſſimo. Quicquid id eſt, Lector boni conſule.

Altera *) curata eſt ab Avantio, qui hanc epiſtolam praemiſit:

Colendo virorum principi Bernardo Bembo Clariſſimo equiti praeſtantiſſimo Doctori et optato Veronae praetori.

Hieronymus avantius Veronensis foelicitatem.

Petri Leandri induſtria ex Gallia Plinii iunioris ad Traianum epiſtolas licet mancas depravatasque habuimus: quas pro virili mea caſtigatas impreſſorum beneficio emittendas cenſuimus: ſtudioſorum quidem utilitati et Plinii dignitati ſed tuo inprimis deſiderio conſulentes. Has. n. ames neceſſe eſt: cum ſecundi epiſtolas ſic affingas: ut emuleris: quin unus videris eorum ſenſibus ſatis facere poſſe: qui a Ciceronis (ut ita dicam) profluvio et ab huius Plinii brevitate aeque abhorreant. Marinus. n. sanutus integerrimus Veronae quaeſtor et eiuſdem commodorum appetentiſſimus: idemque praeſtantibus viris omnibus ſed tibi inprimis plurimum addictus mihi nuper oſtendit tuam ad Dantem noſtrum cultiſſimum poetam epiſtolam doctam (Iuppiter) et bene eruditam. Ita probe vivam vir clariſſime: ut in eo ſtilo nil aptius nil elegantius nil magis decorum obtulit aetas noſtra. Iam exactum Aurelii Piſaurenſis iudicium video proboque: qui cum probitate Traianum: human ante (*sic*) Titum: amore patrio Regulum te referre enunciarit: tum ingenuis omnibus artibus te adeo pollere contendit: ut in queſtione relinquatur: quo nam ſcripti genere maxime praeſtes. Quare lr̄is et litteratis eſt gratulandum. Qn̄ hoc tempore minime deſint viri principes: qui et philoſophentur: et philoſophorum conſuetudine oblectentur. Sed conprimis Veronenſes noſtros beatiſſimos | A ii | cenſeo. Quid enim per deum immortalem ultra ſperare debeant cives noſtri doctrinarum amantiſſimi: te praetorem nacti optimum doctiſſimum et doctorum hominum ſtudioſiſſimum? Cuius comitatem dexteritatem prudentiam iuſtitiam et religionem non modo ferrarienſes Ravennateſque cognoverunt ac venerati ſunt. Verum liberalitatem pietatem et reliquas in te inſignes virtutes cum optimus quisque colat: tum maxime admirantur decantantque ſtudioſorum ingenia: quos indies amas ſublevas erigis foves et unice amplexaris: quantum debent tibi Dantis Florentini vatis manes? Cum unus Ravennae iacentem putremque illius tumulum marmoreo et conſpicuo monumento erexeris ac mirifice decoraveris. Accedit ampliſſimae gloriae tuae Petri filii Sapīa: qui paternis veſtigiis incedens: iam omnibus ſtudiis ornatiſſimus:

*) Plinii Iunioris ad Traianum Epiſtole 46. Nuper reperte cum eiusdem reſponſis. Cum privilegio. *in fine:* Epiſtolae Plinii Iunioris noviter repertae ſummaque diligentia Impreſſe per Ioannem de Tridino alias Tacuinum anno Incarnationis domini. M. CCCCC. II. die vero undecimo menſis Mai et cum privilegio. 4.

antiquorum imprimis vatum maiestatem undique repetans: recentioribus longe praestat. Hinc praetor lectissime et ab universa civitate nostra multis votis exoptatissime optimo deo gratias habemus. Eundemque supplices imploramus: ut sanctissimo Venetorum Senatui eveniant bona optata. Cuius sapienti consilio te praeside consultissimo spectatissimoque frui licebit. Ego deinde tantas tamque praeclaras patris ac filii dotes perspiciens suspiciensque utrique me mancipiolum addico indignum quidem: verumtamen obsequentissimum fidissimum et singulari mea in Bembam domum observantia non aspernabilem. Demum ut ad secundum redeam: Cum vacabit: vel ut vacet: legas: velim huius Epistolia. Catulli verbum occurrit: non ut eum obiter molliam iam cantatissimum. Vale. Doctrinarum decus. (*Omnia sic.*)

Iam accurate comparata utraque editione reppeni, Beroaldinae curae ignarum vere professum esse se primum has epistolas edidisse Avantium, nec, quod quis suspicari facile posset, Venetam esse expressam e Bononiensi, quamquam idem epistolarum est numerus, idem ordo. Etenim tot tantique in Veneta insunt errores, ut, si Bononiensem ante oculos habuissent quamvis rudes atque segnes et operae et corrector, committere tamen eos nullo modo potuissent, cum iidem errores facillime orerentur ex apographo aliquanto minus emendato, quam fuit Beroaldinum. Praeterea numeri, quos a XXVIIImo primae epistolae (nobis quinquagesimae) usque ad LXXXIIIum octogesimae sextae et octogesimae septimae (nobis CXXI. et CXXII.) praefixit Avantius, Beroaldus non habet. Quae autem horum numerorum sit origo, equidem aliter exputare non queo, nisi ut coniiciam, a viro aliquo docto e codice, qui integrum librum continebat, has, quas primi duo editores publici iuris fecere, selectas esse, huiusque minoris συλλογῆς alterum apographum ad Beroaldum, alterum ad Avantium pervenisse, hunc autem servasse numeros a Beroaldo omissos. Nec vero mirum videri debet huius curam prorsus ignotam fuisse Avantio. Scilicet ante hos trecentos annos idem rei librariae inter Italos status fuisse videtur, qui etiamnunc obtinet; ex quo perfacile accidere potest, ut qui liber Bononiae prodierit mense Ianuario, mense Maio Venetiis nondum innotuerit.

Beroaldus autem, in hoc longe Avantio praeponendus, satis caute ac perite munere suo functus est, quippe qui, quod sciam, nihil interpolarit, praeterea aut nactus sit apographum admodum emendatum, aut, simile si fuit Avantiani, eius vitia scite in plerisque correxerit. Hinc, ut unum saltem exemplum promam, in Epistolae XCVII. verbis: *Quis enim potest melius vel cunctationem meam regere vel ignorantiam excutere?* definiri nequit, utrum v. *excutere* pro aliorum *extruere*, *exuere*, *instruere* Beroaldi coniecturae debeatur an codici.

Tertium aliquod apographum in manus Catanaei incidisse puto, qui cum eundem epistolarum numerum eodem ordine ederet Mediolani M. D. VI., haec inter alia praefatus est: „Fatear tamen necesse est primum nobis in animo fuisse has epistolas intactas relinquere, et quia uno tantum exemplari praeter impressa nec illo admodum vetusto adiuti fuimus, et ne idcirco ansam maledicis obiurgandi daremus.“ Quae quidem praefatio omissa est in Catanaei Veneta editione per Ioannem Rubeum Vercellensem M. CCCCC. XIX. fol., quae omnes exhibet epistolas ex ordine Aldino.

Ceterum Catanaeus in editione Mediolanensi Avantium praesertim secutus est, ut constat ex huius aliquot erroribus repetitis, quos, si unquam Beroaldinam vidisset, certe sustulisset; nonnullos locos recte correxit; longe plures corrupit vel ab operis corrumpi passus est; multos interpolavit. Huius curae universae quaedam et vera et falsa remanserunt in Frobeniana cum Catanaei commentario M. D. LII. et ex hac atque similibus usque ad nos propagata sunt.

Duobus post Catanaeum annis Aldus avus M. D. VIII. praeter Beroaldinas, XLI. epistolas primus in lucem protulit, qua de re ipsum exponentem iuvat audire:

ALDUS PIUS MANUTIUS ROMANUS ALOISIO MOCENICO EQUITI ET SENATORI VENETO S. P. D.

Solebam superioribus annis, Aloisi, vir clarissime, cum aut T. Livii Decades, quae non exstare creduntur, aut Salustii aut Trogi historias aut quemvis alium ex antiquis auctoribus inventum esse audiebam, nugas dicere ac fabulas. Sed ex quo tu e Gallia, ubi pro Senatu tuo integerrime accuratissimeque legatum agens magnam tibi laudem et gloriam peperisti cum plurimis, quae inesse optimo oratori oportet, tum eloquentia illa tua singulari, qua tibi ante et divitias et gratiam in hac re publica excellentissima comparaveras, has Plinii epistolas in Italiam reportasti, in membrana scriptas atque adeo diversis a nostris characteribus, ut nisi quis diu assueverit, non queat legere, coepi sperare mirum in modum, fore aetate nostra, ut plurimi ex bonis auctoribus, quos non exstare credimus, inveniantur. Est enim volumen ipsum non solum correctissimum, sed etiam ita antiquum, ut putem scriptum Plinii temporibus. Quamobrem, si, ut videtur, a Plinii aetate ad haec usque tempora hoc epistolarum volumen servatum est, fit, ut facile credam et T. Livium et alios, quos tum vetustate, tum hominum negligentia, tum vi aliqua incursioneve exterarum gentium perisse credimus, alicubi, tamquam in impio conclusos carcere, squalidos delitere speremque exituros in lucem, idque temporibus nostris ac mea, si diu vixero, praecipue opera, Christo Iesu annuente, *δοτῆρος ἐάων*. Nunc autem,

quod possumus, hasce Secundi epistolas damus quam correctissimas, in quibus etiam multae sunt, quae antehac non habebantur. Sed tibi in primis habenda est plurima gratia, inclite Aloisi, qui exemplar ipsum epistolarum reportasti in Italiam mihique dedisti, ut excusum publicarem: deinde Iucundo Veronensi, viro singulari ingenio ac bonarum litterarum studiosissimo, quod et easdem Secundi epistolas ab eo ipso exemplari a se descriptas in Gallia diligenter, ut facit omnia, et sex alia volumina epistolarum partim manu scripta, partim impressa quidem, sed cum antiquis collata exemplaribus ad me ipse sua sponte, quae ipsius est erga studiosos omnes benevolentia, apportaverit, idque biennio ante, quam tu ipsum mihi exemplar publicandum tradidisses. Exeunt igitur hae Plinii epistolae in manus litteratorum et tua et Iucundi nostri in illos benevolentia emendatissimae cet.

Ego quidem Aldina priore destitutus, (alteram anni M. D. XVIII. ipse habeo) eius loco necessario uti debui Rhenani repetitione Argentoratensi anni M. D. XIV., cuius in praefatione haec leguntur: „Matthaeus Schurerius, conterraneus noster - - epistolas Plinii Secundi nunc sub incude habet, quas fere ad umbilicum perduxit, summopere conatus, ne ab archetypo Aldino transversum, quod aiunt, digitum uspiam aberraret." Verum autem hoc esse tum ex iis, quae ex Aldina priore a Longolio afferuntur, tum ex Aldina posteriore perspexi, quae rarissime, et in rebus quidem levioribus, a priore diversa exhibet.

Iam collectis omnibus iis, quae admodum obscure de suis codicibus tradiderunt quattuor hi editores, eo adducor, ut credam ex uno dumtaxat codice illo Gallicano, quem Mocenicus cum Aldo communicavit, tria illa apographa ducta esse, quae ad Beroaldum, Avantium, Catanaeum pervenerunt.

Quid autem Aldus vel quicunque editionem anni M. D. VIII. curavit in XLI. epistolis novis sibi permiserit, sine codicis inspectione diiudicare non licet; illud pro certo affirmare possum, in epistolis Beroaldinis plerasque interpolationes saepe Latinitati ipsi adversantes ac pessimas corruptelas in Aldina ἐκδόσει primum comparere; unde recte colligitur ab ipso etiam Aldo Beroaldi curam consultam non esse, cum complures lectiones praeclaras ab eo vel in codice repertas vel coniectura restitutas prorsus ignorarit.

Nostrum officium in eo positum arbitrabamur, ut in XLI. epistolis ab Aldo primum editis huius exemplar, in reliquis Beroaldinum potissimum sequeremur, nec tamen caeco quodam impetu abrepti meliora, sicubi invenirentur, repudiaremus. Quem ad finem scriptorum verbis integram subiecimus varietatem harum ἐκδόσεων:

B. BEROALDINAE.

T. AVANTIANAE apud Io. de Tridino.

C. CATANAEANAE. Mediolani M. D. VI.
R. RHENANIANAE sive ALDINAE PRIORIS.
A. ALDINAE POSTERIORIS.
S. SICARDIANAE. Basileae, A. Cratander M. D. XXX.
F. FROBENIANAE anni M. D. LII.
L. LONGOLIANAE sive CORTIANAE.

Gesnero-Schaeferianae curae varietas margini apposita est.

Loci harum epistolarum, de quibus fusius disputandum videbatur, hi sunt:

Ep. XII. Ter in hac epistola Catanaeus M.D.VI. interpolavit Plinii verba; duo eius peccata propagata sunt usque ad nos: *ad finem consulatus* pro *adfinem eius*, *debeam* pro *possim*; cum *quamvis maxime possim* significet: „si vel maxime possim." Tertium *agere* pro *referre* respuit iam Aldus.

Ep. XIII. Malim *tabellarius Sauromatae*, scilicet „regis"; cum in seq. Ep. sit: *rex Sauromates*, non „Sauromata."

Ep. XVIII. E verbis utique vel mancis vel corruptis *quem ad ea, quae speret, instructum* per varios casus tandem factum est *quem abunde conspexi instructum*, quo vix aliud insulsius excogitari poterat. Sensit vitium lectionis Venetae Catanaeus; sed quovis pignore contendere licet, supplementum, quod exhibet, ipsi, non codici sincero deberi: oblitus est enim inserere novae suae epistolae principio v. *domine*. In Bononiensi lectione sententia saltem aliquatenus sibi constabit, ubi legas: *Gabium Bassum — — suffragio prosequor ea fide, quam tibi debeo: ad ea, quae sperat, instructum* cet.

Ep. XIX. *excivi, ut me*] scil. ex Urbe. Sic Ed. Bonon., ex cuius lect. corruptela Veneta *exuit me* prodiit Aldinum illud *exegi*.

Ibid. *meum gaudium — — filii honore continerem*] Ed. Bon., id est: „gratissimus tibi essem, si filius dumtaxat honorem aliquem abs te obtineret; pro patre nihil nunc peto." Turbas Edd. posteriorum videsis in Var. Lectt.

Ep. XXVIII. *Haec tibi — — — inveni.*] Haec vv. ut subdititia uncis inclusit Gierigius, probante Schaefero. Mihi potius videntur aliquot post diebus codicillorum loco prioribus adiecta vv. *Quinto decimo Kal. Octobr.* usque ad finem epistolae. Etenim de interpolatione integrae eiusmodi sententiae in hac *συλλογῇ* minime cogitandum reor. Ernestio contra suspecta erant vv. superiora: *id est, XV. Kal. Octobr.*

Ep. XXXIII. *Multum interest te poscat, an homines in se ut latius velint.*] Etsi locum pro certo restituere non queo, id videre mihi videor in *te* vel *res* latere vel *tempus*, praesertim cum v. *te* excipiant litterae *pos*, in *in se*, *iure*, in *ut* autem verbum *uti*; (ut

fuerit: *Multum interest, res* (vel *tempus*) *poscat, an homines iure uti latius velint;*) pessimum contra esse supplementum nunc receptum, *an homines imperare latius velint;* si quidem praefectus orae Ponticae minime *imperabat.*

Ep. XLVIII. *parietes — — imposita onera sustinere non posse, quia sint caemento medii farti nec testaceo opere praecincti.*] Veram hanc esse Aldi lectionem apparet ex verbis Plinii maioris H. N. 36, 22, 51. a Gierigio allatis: *Medios parietes farcire fractis caementis diamicton vocant; medios* dicit *parietes farcire* non *medio.* Sententia autem haec est: „medii cum sint caemento quidem farti, id est, ut recte Gierigius, lapidibus rudibus, impolitis, nec tamen testaceo opere praecincti, onera sustinere vix poterunt, cum caementum ab his nimio pondere pressum nec praecinctum in utramque partem paulatim discedat necesse sit. Pravo consilio corruperunt: *quia sine caemento medio farti.*

Ep. LX. Inter insignia interpolationum exempla hoc quoque referendum: *Praeivimus et commilitonibus iusiurandum more sollemni praestantibus et provincialibus, qui eadem certarunt pietate, iurantibus* pro Plinii manu: *Praeivimus et commilitonibus iusiurandum more sollemni, eadem provincialibus certatim pietate iurantibus.*

Ep. LXIV. *Ideo tu, Domine, consulendus fuisti, quid observare me velles, tam hercule, quam de iis*] Ex mea quidem opinione nihil hic excidit, cum facillime cogitatione suppleatur, „*quid observare me velles* in eiusmodi relegatis, de quibus modo scripsi:“ Nihilominus Aldinus editor interpolavit: *tam hercule de his, quam de illis.*

Ep. LXVI. In edicto D. Nervae huic epistolae subiecto incredibilia ausa est interpolatorum temeritas, ut neminem meam recensionem cum Longoliana collaturum latebit.

Ep. LXXV. *relaxentur*] Temere mutatum est in *reparentur.* Scilicet significat „amplientur,“ referturque ad exhedram et porticus paulo post memoratas.

Ibid. *multa Polyaenum in eundem domus ornatum reliquisse*] *eundem* videlicet cum eo, quem ego nunc parandum censeo. Friget interpolatorum *in eiusdem domus ornatum.*

Ep. LXXVI. Insigniter rursus corruptum est initium huius epistolae: *Permittimus apud Prusenses in area ista, quam vacare scribis, exstructionem balinei. Tu illud* cet. in: *Possumus apud Prusenses area ista cum domo collapsa — — — ad exstructionem balinei uti. Illud* cet. Vitium fluxit ex errore typographico editionis Io. de Tridino.

Ep. LXXIX. *ſcilicet iudicio tuo credidit*] Cum haec ſine diſtinctione exhibeat utraque editio princeps, vitioſa exiſtimavit Catanaeus atque, quod noviſſimas etiam editiones occupat, inde refinxit: *sed iudicio tuo credens.*

Ep. LXXXI. *quanto et infirmior*: Ep. LXXXII. *et quanto infirmiores erunt*] In utroque haeſerunt interpolatores: utique ſine cauſa in Plinii aequaliumque Latinitate. Quocirca priore loco ſcripſerunt: *quanto eſt infirmior;* poſteriore, quattuor verbis ſuo iure inſertis *tanto magis eadem requirent*, deleverunt *et.*

Ep. LXXXIV. *Interpretationi tuae, mi Secunde cariſſime, idem exiſtimo*] „Hellenismus non ſolis poëtis uſitatus. Vid. Heuſinger. ad Vechner. Hellenol. p. 297." Schaefer. Sed iſtud *idem* debetur interpolatoribus, qui haud pauca eiusmodi, prava et vix Latina in Plinium inculcarunt, veluti Ep. LX. *iusiurandum praeſtare* et horribile illud Ep. CXXII. *uſum eorum* (diplomatum) *intentioni non profuiſſe*, quod, etſi Plinianum eſſe poſt Aldinum editorem, cui debetur, nemo addubitavit, nihilominus in Lexica non rettulerunt haeſitque unus Erneſtius in ſoloeco illo *profuiſſe* pro *profuturum fuiſſe.* Noſtro autem loco poſt ſyllabas *ſime ſimiliter* videtur excidiſſe.

Ep. LXXXV. *Adiecit etiam eſſe in aede poſitam tuam ſtatuam et corpora ſepultorum*] Invidioſae huic inſimulationi Eumolpi opponuntur illa: *vidi tuam quoque ſtatuam in bibliotheca* (non in ſacello) *poſitam* cet. Peſſimo igitur conſilio interpolarunt: *in eodem opere.*

Ibid. *tamquam ſi adhuc parum inſtructus*] Plinii aetate hoc tolerari poſſe reor, etiam ſine verbo, neque adeo cum Aldo et ſequentibus inducendam particulam *ſi.*

Ep. LXXXVI. *cum et utilitas eius exigat*] Sic Ed. Bonon.; *eius*, id eſt, operis, bibliothecae in primis. Cum in Ed. Io. de Tridino irrepſiſſet error typographicus, Catanaeus dedit *utilitas rei publicae*, Aldus cum aſſeclis *utilitas civitatis.* Simili prorſus caſu Ep. XCVII. ex *ignorantiam excutere* factum eſt *ignorantiam inſtruere*, quod ſane Latinitati repugnat.

Ep. LXXXIX. *aeternaque laude florentem virtutis tuae gloriam incolumis et fortis aliis ſuper aliis operibus augeas*] Retinui hanc Schaeferi lectionem ex Frobeniana anni M.D.LII. *et incolumis* ductam, quia nimis luxata videbatur prior: — *gloriam, quam incolumis* — — — *augebis:* puto *quam* ortam eſſe ex geminatione litterarum *iam*, eique verbum accommodatum eſſe.

Ep. XCVII. *rurſusque ad capiendum cibum*] Supple e praecedentibus: „rurſusque eſſent ſoliti eodem ſtato die convenire ad capiendum cibum;" quod cum non animadverterent, inculcarunt: *rurſusque coëundi ad capiendum cibum.*

Ibid. *paſtumque venire victimarum, cuius*] Id est, „et inveniri, qui paſtum (*die Fütterung*) conducant victimarum, cuius paſtus adhuc pauciſſimi redemptores inveniebantur;" quemadmodum fere Catanaeus interpretatus eſt; cui non credentes reſcripſerunt *paſſimque venire victimas, quarum* cet.

Ep. CI. *quam — — praecipua ſanctitate, obſequio, deorum honore meruiſti.*] Sic editio Bon.: Veneta *obſequi*, quod cum vitioſum eſſe perſpicerent, correxerunt *conſequi*, nulla conſtructione. Ceterum *honore*, et recte quidem, aliquis explicavit *deorum honore*, sed gloſſema contextui irrepſit.

Ep. CV. *excepto Paulino*] Id eſt, „non Paulino, filio ſuo vel propinquo, ſed mihi ius Latinorum ſuorum reliquit." Hoc cum parum intelligerent, repoſuerunt *excepto uno*, ſatis otioſe; quaſi vero id ſcire Traiani interfuiſſet, unum Paulini Latinorum Plinio relictum non eſſe.

Ep. CXIV. *ut praefatio ceteris praeferatur*] Haec ſane corrupta; ſed nihilo ſaniora, quae poſtea ſubſtituit Catanaeus: *ut erogatio ceteris praeferatur.* Leniſſima vero mutatione legendum: *ut praeſtatio ceteris proferatur:* id eſt, ut ii, qui ultro fiunt decuriones, id commodi habeant prae ceteris, qui inviti eam dignitatem ſuſcipiunt, ut honorarium poſt longius temporis intervallum, ſi velint, poſſint ſolvere.

Ep. CXV. *dum ne quis earum civitatum* cet.] ſcilicet adſcriberetur. Sic Beroaldus; Io. de Tridino autem foedo errore: *dum neque merum civitatum.* Hinc tamen ortum monſtrum illud lectionis: *dum civitatis non ſint alienae, ſed ſuarum quisque matrum civitatum.* Obverſabantur, puto, coniectori μητροπόλεις. Neque vero hoc ſufficiebat, ſed praeterea Aldinus interpolator poſt v. *eiiciantur* de ſuo adiecit: *inter quas nihil de cive alieno cavetur;* id quod prorſus ſupervacaneum eſt, cum in ſeqq. idem afferatur. Alia quoque in eadem epiſtola prava ſollertia in deterius mutavit, *quia ab aliquibus* pro ſimplici v. *quod, ea parte legis,* *quae* pro *eaque pars legis*, reponens.

Ep. CXVI. *nihil novaremus*] Aptius hoc verbum ab Aldo receptum videtur quam Beroaldi *moveremus.* Iam fac codicem ipſum eodem errore fuiſſe inquinatum cum Avantio ſcil. *noveremus*, manifeſtum eſt Catanaeum etiam non inſpecto Beroaldo perquam facile in *moveremus* incidere potuiſſe: melius autem remedium excogitatum eſt ab Aldo.

Ep. CXIX. *Ego contraſcribo „iſelaſtici nomine," ita ut vehementer addubitem*] Sic Ed. Bon.; id eſt: „ego quidem in chirographis, ex quibus munera athletis victoribus a procuratoribus ſolvuntur, ſoleo ſemper contraſcribere (*als Controlle unterzeichnen*) „iſelaſtici nomine," ſcilicet tot denarii ſolvuntor huic vel illi athletae. Ergo cum

hoc more utar, id obtinendum arbitror, ut ne cui nisi qui re vera *εἰςήλασεν*, eiusmodi dem chirographum." Mire torsit hic locus et interpolatores et interpretes.

Ep. CXX. *Mutata enim conditione certaminum, nihilominus quae ante peregerat, non revocantur*] Sic Beroaldus; reliqui vel *peregerant* vel *perceperant*. Sed subiectum, quod dicunt, v. *peregerat* est *conditio*; quae conditio certaminum prius *peregerat*, effecerat, ea non revocantur. Ceterum vv. praecedentia *si ante iselastica non fuerunt*, quae Gesnerus et Ernestius delenda censebant, mihi videntur transponenda, ut indicavi in Var. Lectt.

Ep. CXXI. *sciremque rationem itineris probaturum*] Explica: „rationem itineris me tibi probaturum." Nihil opus erat interpolatione: *te rationem* cet.

Ep. CXXII. *nec dubitandum fuisse, si exspectasses*] Haec quoque pendent e vv. *merito habuisti fiduciam animi mei:* „merito, inquit, eam fiduciam in animo meo collocasti, ut minime dubitares, an exspectandum esset, donec me consuleres."

Scribebam Turici
XXIX. d. Aprilis M.DCCC.XXXIII.
quo die inaugurata est Academia nostra.

ORDO BEROALDI AVANTII ET CATANAEI M. D. VI.	NUMERUS AB AVANTIO INDICATUS.	ORDO VULGATUS.
1	XXVII.	50
2		51
3	XXVIII.	52
4		53
5	XXIX.	54
6		55
7	XXX.	56
8		57
9	XXXI.	58
10		59
11	XXXII.	12
12	XXXIII.	60
13		61
14	XXXIV.	62
15		63
16	XXXV.	64
17		65
18		
19		
20	XXXVI.	66
21	XXXVII.	66 a.
22	XXXVIII.	66 b.
23	XXXIX.	66 c.
24	XL.	66 d.
25	XLI.	67
26		68
27	XLII.	69
28		70
29	XLIII.	13
30	XLIV.	14
31	XLV.	71
32		72
33	XLVI.	15
34	XLVII.	73
35		74
36	XLVIII.	75
37		76
38	XLIX.	77
39		78
40	L.	16
41	LI.	79
42		80
43	LII.	81
44		82
45	LIII.	83
46		84
47	LIV.	85
48		86
49	LV.	87
50		88
51	LVI.	17
52		18
53		19
54	LVII.	89
55		90
56	LVIII.	91
57		92
58	LIX.	93
59		94
60	LX.	95
61		96
62	LXI.	97
63		98
64	LXII.	99
65		100
66	LXIII.	101
67		102
68	LXIV.	103
69		104
70	LXV.	105
71		106
72	LXVI.	107
73		108
74	LXVII.	109
75		110
76	LXVIII.	111
77		112
78	LXIX.	113
79		114
80	LXX.	115
81		116
82	LXXI.	117
83		118
84	LXXII.	119
85		120
86	LXXIII.	121
87		122

Abſunt a Beroaldina, Avantiana et Catanaeana prima Epiſtolae XLI. ſcilicet: 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49.

ORDO ALDINUS.	ORDO VULGATUS.
1	1
2	2
3	20 } 21 }
4	3
5	4
6	22
7	23
8	24
9	25
10	5
11	6
12	7
13	8
14	9
15	26
16	27
17	28
18	29
19	30
20	31
21	32
22	33
23	34
24	35
25	10
26	11
27	36
28	37
29	38
30	39
31	40
32	41
33	42
34	43
35	44
36	45
37	46
38	47
39	48
40	49
41	50
42	51
43	52
44	53

ORDO ALDINUS.	ORDO VULGATUS.
45	54
46	55
47	56
48	57
49	58
50	59
51	12
52	60
53	61
54	62
55	63
56	64
57	65
58	66
59	67
60	68
61	69
62	70
63	13
64	14
65	71
66	72
67	15
68	73
69	74
70	75
71	76
72	77
73	78
74	16
75	79
76	80
77	81
78	82
79	83
80	84
81	85
82	86
83	87
84	88
85	17
86	18
87	19
88	89
	et ſic uſque ad
121	122

EPISTOLARUM

C. PLINII CAECILII SECUNDI

LIBER SINGULARIS

CONTINENS EPISTOLAS PLINII AD TRAIANUM IMPERATOREM HUIUSQUE AD ILLUM RESPONSA.

VARIETAS GESNERO-SCHAEFERIANA.

I. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Tua quidem pietas, Imperator ſanctiſſime, optaverat, ut quam tardiſſime ſuccederes patri: ſed dii immortales feſtinaverunt virtutes tuas ad gubernacula rei publicae, quam ſuſceperas, admovere. Precor ergo, ut tibi et per te generi humano proſpera omnia, id eſt, digna ſeculo tuo contingant. Fortem te et hilarem, Imperator optime, et privatim et publice opto.

II. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Exprimere, Domine, verbis non poſſum, quantum mihi gaudium attuleris, quod me dignum putaſti iure trium liberorum. Quamvis enim Iulii Serviani, optimi viri tuique amantiſſimi, precibus indulſeris, tamen etiam ex reſcripto intellego libentius hoc ei te praeſtitiſſe, quia pro me rogabat. Videor ergo ſummam voti mei conſecutus, cum inter initia feliciſſimi principatus tui probaveris, me ad peculiarem indulgentiam tuam pertinere: eoque magis liberos concupiſco; quos habere etiam illo triſtiſſimo ſeculo volui, ſicut potes duobus matrimoniis meis credere. Sed dii melius, qui omnia integra bonitati tuae reſervarunt. Malui hoc potius tempore me patrem fieri, quo futurus eſſem et ſecurus et felix.

III. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Indulgentia tua, Imperator optime, quam pleniſſimam experior, hortatur me, ut audeam tibi etiam pro amicis

---

I. 4. Om. *ergo* R. II. 10. *attulerit* S. 20. *maluerunt* ſive *maluere* Geſneri et I. A. Erneſtii ſuſp. Placet.

obligari; inter quos sibi vel praecipuum locum vindicat Voconius Romanus, ab ineunte aetate condiscipulus et contubernalis meus. Quibus ex causis et a divo patre tuo petieram, ut illum in amplissimum ordinem promoveret: sed hoc votum meum bonitati tuae reservatum est, quia mater Romani liberalitatem sestertii quadringenties, quod conferre se filio codicillis ad patrem tuum scriptis professa fuerat, nondum satis legitime peregerat: quod postea fecit admonita a nobis. Nam et fundos emancipavit et cetera, quae in emancipatione implenda solent exigi, consummavit. Cum sit ergo finitum, quod spes nostras morabatur, non sine magna fiducia subsigno apud te fidem pro moribus Romani mei, quos et liberalia studia exornant et eximia pietas, quae hanc ipsam matris liberalitatem et statim patris hereditatem et adoptionem a vitrico meruit. Auget haec et natalium et paternarum facultatum splendor; quibus singulis multum commendationis accessurum etiam ex meis precibus indulgentiae tuae credo. Rogo ergo, Domine, ut me exoptatissimae mihi gratulationis compotem facias, et honestis, (ut spero) affectibus meis praestes, ut non in me tantum, verum et in amico gloriari iudiciis tuis possim.

IV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Proximo anno, Domine, gravissima valetudine usque ad periculum vitae vexatus, iatralipten assumpsi; cuius sollicitudini et studio tuae tantum indulgentiae beneficio referre gratiam parem possum. Quare rogo, des ei civitatem Romanam. Est enim peregrinae conditionis, manumissus a peregrina. Vocatur ipse Harpocras: patronam habuit Thermuthin Theonis, quae iam pridem defuncta est. Item rogo, des ius Quiritium libertis Antoniae Maximillae, ornatissimae feminae, Hediae et Antoniae Harmeridi; quod a te petente patrona peto.

Abest parem.

Heliae

V. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Exprimere, Domine, verbis non possum, quanto me gaudio affecerint epistolae tuae, ex quibus cognovi te

---

III. 6. *CCCC. HS.* Gesn. susp. 12. *subsigno apud te f.*] AL. *subsigno. Adit te f.* R. *subsigno. Auget f.* SF. 17. *facultatium* R. IV. 26. *solicitudine* R. 27. om. *parem* Gierig. 29. *patronam habuit*] FL. *matronam habet* RAS. 32. *Hediae*] RAS. *Heliae* FL. 33. *patronam* R.

Harpocrati iatraliptae meo et Alexandrinam civitatem tribuiſſe, quamvis ſecundum inſtitutionem principum non temere eam dare propoſuiſſes. Eſſe autem Harpocran *νομοῦ Μεμφιτικοῦ* indico tibi. Rogo ergo, indulgentiſſime Imperator, ut mihi ad Pompeium Plantam, praefectum Aegypti, amicum tuum, ſicut promiſiſti, epiſtolam mittas. Obviam iturus, quo maturius, Domine, exoptatiſſimi adventus tui gaudio frui poſſim, rogo, permittas mihi quam longiſſime occurrere tibi.

etiam

VI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Proxima infirmitas mea, Domine, obligavit me Poſtumio Marino medico; cui parem gratiam referre beneficio tuo poſſum, ſi precibus meis ex conſuetudine bonitatis tuae indulſeris. Rogo ergo, ut propinquis eius des civitatem, Chryſippo Mithridatis uxorique Chryſippi Stratonicae Epigoni, item liberis eiuſdem Chryſippi, Epigono et Mithridati, ita ut ſint in patris poteſtate utque iis in libertos ſervetur ius patronorum. Item rogo, indulgeas ius Quiritium L. Satrio Abaſcanto et P. Caeſio Phosphoro et Panchariae Soteridi: quod a te volentibus patronis peto.

Abaſcantio

VII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Scio, Domine, memoriae tuae, quae eſt bene faciendi tenaciſſima, preces noſtras inhaerere: quia tamen in hoc quoque indulſiſti, admoneo ſimul et impenſe rogo, ut Accium Suram praetura exornare digneris, cum locus vacet. Ad quam ſpem alioqui quietiſſimum hortatur et natalium ſplendor et ſumma integritas in paupertate et ante omnia felicitas temporum, quae bonam conſcientiam civium tuorum ad uſum indulgentiae tuae provocat et attollit.

quoque ſaepe

VIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cum ſciam, Domine, ad teſtimonium laudemque morum meorum pertinere tam boni principis iudicio exornari, rogo, dignitati, ad quam me provexit indulgentia tua,

---

V. 1. *et*] R. *ei* A. *etiam* SFL. 3. *Harpocraten* A. 4. *νομοῦ μεμφιτικοῦ*] FL. *νόμου μεμφύτου* RAS. 7. *exoptatiſſimi*] de Gronovii coni. L. *exoptatiſſime* RASF. VI. 19. *Abaſcanto*] RAS. *Abaſcantio* FL. VII. 23. *bene faciendi*] FL. *beneficiendi* RAS. 25. *quoque*] RA. *quoque ſaepe* SFL.

vel auguratum vel ſeptemviratum, quia vacant, adiicere digneris, ut iure ſacerdotii precari deos pro te publice poſſim, quos nunc precor pietate privata.

IX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Victoriae tuae, optime Imperator, maximae, pulcherrimae, antiquiſſimae et tuo nomine et rei publicae gratulor deosque immortales precor, ut omnes cogitationes tuas tam laetus ſequatur eventus, ut virtutibus tantis gloria imperii et novetur et augeatur.

X. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Servilius Pudens legatus, Domine, VIII. Kalendas Decembres Nicomediam venit meque longae exſpectationis ſollicitudine liberavit.

XI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Roſianum Geminum, Domine, arctiſſimo vinculo mecum tua in me beneficia iunxerunt. Habui enim illum quaeſtorem in conſulatu, mei ſumme obſervantiſſimum expertus. Tantam mihi poſt conſulatum reverentiam praeſtat, ut publicae neceſſitudinis pignora privatis cumulet officiis. Rogo ergo, ut ipſe apud te pro dignitate eius precibus meis faveas, cui et, ſi quid mihi credis, indulgentiam tuam dabis. Dabit ipſe operam, ut in iis, quae ei mandaveris, maiora mereatur. Parciorem me in laudando facit, quod ſpero tibi et integritatem eius et probitatem et induſtriam non ſolum ex eius honoribus, quos in urbe ſub oculis tuis geſſit, verum etiam ex commilitio eſſe notiſſimam. Illud unum, quod propter caritatem eius nondum mihi videor ſatis plene feciſſe, etiam atque etiam facio: teque, Domine, rogo, gaudere me exornata quaeſtoris mei dignitate, id eſt, per illum mea, quam maturiſſime velis.

XII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Difficile eſt, Domine, exprimere verbis, quantam perceperim laetitiam, quod et mihi et ſocrui meae praeſtitiſti, ut adfinem eius Caelium Clementem in hanc provinciam

his

ut ad finem conſulatus Caelium

VIII. 1. *vacant*] FL. *vacat* RAS. IX. 4. *maximae*] SFL. *maxime* RA. XI. 19. *ut - - cumulet*] FL. *et - - cumulat* RAS. 20. *ipſi* F. 22. *iis*] A. *his* RSFL. 29. *exornata*] FL. *ex ornata* RAS. 30. *mea*] AFL. *meam* RS. XII. 35. *adſinem eius*] B. *ad ſinem eius* TRAS. *ad ſinem conſulatus* CFL.

transferres. Ex illo enim et menfuram beneficii tui penitus intellego, cum tam plenam indulgentiam cum tota domo mea experiar; cui referre gratiam parem ne audeo quidem; quamvis maxime poffim. Itaque ad vota confugio deosque precor, ut iis, quae in me affidue confers, non indignus exiftimer.

Abeft et.

debeam

XIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Scripfit mihi, Domine, Lycormas libertus tuus, ut, fi qua legatio a Bofporo veniffet urbem petitura, ufque in adventum fuum retineretur. Et legatio quidem duntaxat in eam civitatem, in qua ipfe fum, nulla adhuc venit; fed venit tabellarius Sauromata, cuius ego ufus opportunitate, quam mihi cafus obtulerat, cum tabellario, qui Lycormam ex itinere praeceffit, mittendum putavi, ut poffes ex Lycormae et ex regis epiftolis pariter cognofcere, quae fortaffe pariter fcire deberes.

quem

poffis

XIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Rex Sauromates fcripfit mihi effe quaedam, quae deberes quam maturiffime fcire: qua ex caufa feftinationem tabellarii, quem ad te cum epiftolis mifit, diplomate adiuvi.

XV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Legato Sauromatae regis, cum fua fponte Nicaeae, ubi me invenerat, biduo fubftitiffet, longiorem moram faciendam, Domine, non putavi: primum, quod incertum adhuc erat, quando libertus tuus Lycormas venturus effet; deinde, quod ipfe proficifcebar in diverfam provinciae partem, ita officii neceffitate exigente. Haec in notitiam tuam perferenda exiftimavi, quia proxime fcripferam petiffe Lycormam, ut legationem, fi qua veniffet a Bosporo, usque in adventum fuum retinerem. Quod diutius faciendi nulla mihi probabilis ratio occurrit; prae-

Niceae *et fic ubique:* *item* Nicenfes.

XII. 1. *enim et*] BTC. *enim* RASFL. 3. *cui agere* C. folus. *ne audeo quidem*] Gronov. L. *nec adeo q.* B. *nec audeo q.* RASF. *non audeo q.* C. 4. *maxime poffim*] BTS. *Maximo poffum* R. *maxime debeam* CAFL. XIII. 8. *Lycormas*] RASFL. *Lycorimas* B. *Lycorinas* TC. (ficque infra femper.) Mox fortaffe leg. *tabellarius Sauromatae.* 10. *et leg.*] BTCFL. *fed leg.* RAS. 12. *fed veniet* T. (non B.) Ib. *cuius*] BTC. *quem* RASFL. 15. *poffes*] I. A. Ernefti. *poffis.* Edd. meae. 16. *deberes*] BTCRAS. *debes* FL. XIV. 18. *Sauromatae* C.

ſertim cum epiſtolae Lycormae, quas detinere, ut ante praedixi, nolui, aliquot diebus hunc legatum anteceſſurae viderentur.

XVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Appuleius, Domine, miles, qui eſt in ſtatione Nicomedenſi, ſcripſit mihi quendam nomine Callidromum, cum detineretur a Maximo et Dionyſio piſtoribus, quibus operas ſuas locaverat, confugiſſe ad tuam ſtatuam perductumque ad magiſtratus indicaſſe, ſerviſſe aliquando Laberio Maximo captumque a Suſago in Moeſia et a Decebalo muneri miſſum Pacoro, Parthiae regi, pluribusque annis in miniſterio eius fuiſſe, deinde fugiſſe atque ita in Nicomediam perveniſſe. Quem ego perductum ad me, cum eadem narraſſet, mittendum ad te putavi: quod paulo tardius feci, dum requiro gemmam, quam ſibi habentem imaginem Pacori, et quibus ornatus fuiſſet, ſubtractam indicabat. Volui enim hanc quoque, ſi inveniri potuiſſet, ſimul mittere, ſicut glebulam miſi, quam ſe ex Parthico metallo attuliſſe dicebat. Signata eſt anulo meo, cuius eſt apoſphragiſma quadriga.

quibus inſignibus ornatus

Abeſt eſt.

XVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Maximum, libertum et procuratorem tuum, Domine, per omne tempus, quo fuimus una, probum et induſtrium et diligentem ac ſicut rei tuae amantiſſimum, ita diſciplinae tenaciſſimum expertus, libenter apud te teſtimonio proſequor ea fide, quam tibi debeo.

XVIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Ponticae

Gabium Baſſum, Domine, praefectum orae Ponti, integrum, probum, induſtrium, atque inter iſta verentiſſimum mei expertus, voto pariter et ſuffragio proſequor, ea fide, quam tibi debeo, ad ea, quae ſperet, quem in-

---

XV. 2. *huic* T. (non B.) XVI. 10. *a Suſago*] T. Seqq. *Suſago* B. 16. *quibus*] BTRA. *quibus inſignibus* CSFL. Fort. *cuius.* 18. *ſicut bullam* C. 20. om. *eſt* Schaefer contra Edd. meas. XVII. 22. *tuum*] CRASFL. *meum* BT. Ep. XVII. cum Ep. XVIII. iungunt BT. XVIII. 28. *Gabium Baſſum*] RASFL. *C. Baſſum* B. *Galbium Baſſum* TC. Ib. *Ponti*] BTCRAS. *Ponticae* FL. 31. *quem ad ea, quae ſperet, inſtr.*] B. *quam ea quae ſperet inſtr.* T. *quam tibi debeo. C. PLINIUS TRAIANO IMP. S. Fabium Valentem inſtructum commilitio tuo valde probo: cuius abunde ea quae ſperet inſtr.* RA. *quem abunde conſpexi inſtr.* SFL.

ſtructum commilitio tuo, cuius diſciplinae debet, quod indulgentia tua dignus eſt. Apud me et milites et pagani, a quibus iuſtitia eius et humanitas penitus inſpecta eſt, certatim ei qua privatim qua publice teſtimonia pertribuerunt. Quod in notitiam tuam perfero ea fide, quam tibi debeo.

quem abunde conſpexi
inſtructum
teſtimonium
retribuerunt

XIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Nymphidium Lupum, Domine, primipilarem, commilitonem habui; cum ipſe tribunus eſſem, ille praefectus: inde familiariter diligere coepi. Crevit poſtea caritas ipſa mutuae vetuſtate amicitiae. Itaque et quieti eius inieci manum et excivi, ut me in Bithynia conſilio inſtrueret. Quod ille amiciſſime et otii et ſenectutis ratione poſtpoſita et iam fecit et facturus eſt. Quibus ex cauſis neceſſitudines eius inter meas numero, filium in primis, Nymphidium Lupum, iuvenem probum, induſtrium et egregio patre digniſſimum, ſuffecturum indulgentiae tuae; ſicut primis eius experimentis cognoſcere potes, cum praefectus cohortis pleniſſimum teſtimonium meruerit Iulii Ferocis et Fuſci Salinatoris, clariſſimorum virorum. Meum gaudium meamque gratulationem filii honore continerem.

exegi

et filium

gaudium, Domine, meam g. t.
hon ores continuent

XX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Ut primum me, Domine, indulgentia veſtra promovit ad praefecturam aerarii Saturni, omnibus advocationibus, quibus alioqui numquam eram promiſcue functus, renuntiavi, ut toto animo delegato mihi officio vacarem. Qua ex cauſa, cum patronum me provinciales optaſſent contra Marium Priſcum, et petii veniam huius muneris et impetravi. Sed cum poſtea conſul deſignatus cenſuiſſet agen-

XVIII. 4. *teſtimonia*] B. *teſtimonio* T. *teſtimonium* RASFL. Ib. *pertribuerunt*] BTRASL. *retribuerunt* CF. Ib. *profero* CF. XIX. 12. *manum et excivi, ut me*] B. (ſcil. *exiui.*) *manum et exuit me* T. *manum: ut me* C. *manum et exegi, ut me* RASFL. Ib. *conſilio inſtrueret*] RASFL. *conſilio extrueret* BT. *cum filio exſtrueret* C. 13. *quod iam am.* R. 14. *etiam fecit* BT. 15. *meos* B. Ib. *filium*] BTCL. *et filium* RASF. 18. *primus* T. (non B.) 21. *gaudium*] BTC. *gaudium, Domine* RASFL. Ib. *meamque gratulationem*] BTC. *meam gratulationem* RAS. *mea gratulatio* FL. Ib. *honore continerem*] B. *honore continerent* TRAS. *honore continebis* C. *honore continuetur* F. *honore continetur* L. *honores continuent* Geſneri coni. XX. 24. *ind. tua* F. 30. *cenſuiſſet*] Gruterus. L. *cenſuiſſes* RASF. Ib. *agendum*] Briſſonius. Grut. L. *tacendum* RASF.

dum nobiscum, quorum erat excuſatio recepta, ut eſſemus in ſenatus poteſtate pateremurque nomina noſtra in urnam coniici, convenientiſſimum eſſe tranquillitati ſeculi tui putavi, praeſertim tam moderatae voluntati ampliſſimi ordinis non repugnare. Cui obſequio meo, opto, ut exiſtimes cõnſtare rationem, cum omnia facta dictaque mea probare ſanctiſſimis moribus tuis cupiam.

Abeſt tui.

XXI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Et civis et ſenatoris boni partibus functus es obſequium ampliſſimi ordinis, quod iuſtiſſime exigebat, praeſtando. Quas partes impleturum te ſecundum ſuſceptam fidem confido.

XXII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Ago gratias, Domine, quod et ius Quiritium libertis neceſſariae mihi feminae et civitatem Romanam Harpocrati iatraliptae meo ſine mora indulſiſti. Sed cum annos eius et cenſum, ſicut praeceperas, ederem, admonitus ſum a peritioribus debuiſſe me ante ei Alexandrinam civitatem impetrare, deinde Romanam, quoniam eſſet Aegyptius. Ego autem, quia inter Aegyptios ceterosque peregrinos nihil intereſſe credebam, contentus fueram hoc ſolum ſcribere tibi, eum ſcilicet a peregrina manumiſſum patronamque eius iam pridem deceſſiſſe. De qua ignorantia mea non queror, per quam ſtetit, ut tibi pro eodem homine ſaepius obligarer. Rogo itaque, ut beneficio tuo legitime frui poſſim, tribuas ei et Alexandrinam civitatem et Romanam. Annos eius et cenſum (ne quid rurſus indulgentiam tuam moraretur) libertis tuis, quibus iuſſeras, miſi.

XXIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Civitatem Alexandrinam ſecundum inſtitutionem principum non temere dare propoſui: ſed cum Harpocrati iatraliptae tuo iam civitatem Romanam impetraveris, huic quoque petitioni tuae negare non ſuſtineo. Tu ex quo nomo ſit, notum mihi facere debebis, ut epiſtolam tibi ad Pompeium Plantam, praefectum Aegypti, amicum meum mittam.

XX. 3. *tranquillitate* RS. 4. Excidit *tui* ex ed. Schaeferi. 10. Ep. XXI. coniungunt cum praeced. RAS.

XXIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cum divus pater tuus, Domine, et oratione pulcherrima et honeſtiſſimo exemplo omnes cives ad munificentiam eſſet cohortatus, petii ab eo, ut ſtatuas principum, quas in longinquis agris per plures ſucceſſiones traditas mihi, quales acceperam, cuſtodiebam, permitteret in municipium transferre adiecta ſua ſtatua. Quodque ille mihi cum pleniſſimo teſtimonio indulſerat, ego ſtatim decurionibus ſcripſeram, ut aſſignarent ſolum, in quo templum pecunia mea exſtruerem: illi in honorem operis ipſius electionem loci mihi obtulerant. Sed primum mea, deinde patris tui valetudine, poſtea curis delegati a vobis officii retentus, nunc videor commodiſſime poſſe in rem praeſentem excurrere. Nam et menſtruum meum Kalendis Septembribus finitur et ſequens menſis complures dies feriatos habet. Rogo ergo, ante omnia permittas mihi opus, quod inchoaturus ſum, exornare et tua ſtatua: deinde, ut hoc facere quam maturiſſime poſſim, indulgeas commeatum. Non eſt autem ſimplicitatis meae diſſimulare apud bonitatem tuam obiter te plurimum collaturum utilitatibus rei familiaris meae. Agrorum enim, quos in eadem regione poſſideo, locatio cum alioqui CCCC. excedat, adeo non poteſt differri, ut proximam putationem novus colonus facere debeat. Praeterea continuae ſterilitates cogunt me de remiſſionibus cogitare; quarum rationem niſi praeſens inire non poſſum. Debebo ergo, Domine, indulgentiae tuae et pietatis meae celeritatem et ſtatus ordinationem, si mihi ob utraque haec dederis commeatum XXX. dierum. Neque enim anguſtius tempus praefinire poſſum, cum et municipium et agri, de quibus loquor, ſint ultra centeſimum et quinquageſimum lapidem.

obtulerunt

Septembris

XXV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Et privatas *multas et omnes publicas cauſas petendi commeatus reddidiſti: mihi autem vel ſola voluntas tua ſuffeciſſet. Neque enim dubito te, ut primum potueris,*

XXIV. 10. *honorem*] Hearne. *honore* RASFL. Ib. *obtulerunt* Schaefer contra RASFL. 14. *Septembribus*] Schaeferi coni. *Septembris* RASFL. 22. *locatio cum al.*] FL. *locationem al.* RAS. 26. *debebo*] Gronov. L. *debeo* RASF. 27. *pietatis*] Gronov. L. *pietati* RASF. Ib. *ſtatus*] RASL. *ſtatuarum* F. XXV. 33. *privatas*] v. ſuppletum in FL. om .RAS.

ad tam diſtrictum officium reverſurum. Statuam poni mihi a te eo, quo deſideras, loco, quamquam eiusmodi honorum parciſſimus, tamen patior, ne impediſſe curſum erga me pietatis tuae videar.

XXVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Quia confido, Domine, ad curam tuam pertinere, nuntio tibi me Epheſum cum omnibus meis ὑπὲρ Μαλέαν navigaſſe. Quamvis contrariis ventis retentus, nunc deſtino partim orariis navibus partim vehiculis provinciam petere. Nam ſicut itineri graves aeſtus, ita continuae navigationi Eteſiae reluctantur.

XXVII. *TRAIANUS PLINIO S.*

renuntiaſti mihi, Secunde

Recte renuntiaſti, mi Secunde cariſſime. Pertinet enim ad animum meum, quali itinere in provinciam pervenias. Prudenter autem conſtituis interim navibus, interim vehiculis uti, prout loca ſuaſerint.

XXVIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

tractu

Sicut ſaluberrimam navigationem, Domine, uſque Epheſum expertus, ita inde, poſtquam vehiculis iter facere coepi, graviſſimis aeſtibus atque etiam febriculis vexatus Pergami ſubſtiti. Rurſus, cum tranſiſſem in orarias naviculas, contrariis ventis retentus aliquanto tardius quam ſperaveram, id eſt, XV. Kalendas Octobres, Bithyniam intravi. Non poſſum tamen de mora queri, cum mihi contigerit, quod erat auſpicatiſſimum, natalem tuum in provincia celebrare. Nunc rei publicae Pruſenſium impendia, reditus, debitores excutio: quod ex ipſo tractatu magis ac magis neceſſarium intellego. Multae enim pecuniae variis ex cauſis a privatis detinentur: praeterea quaedam minime legitimis ſumptibus erogantur. Haec tibi, Domine, in ipſo ingreſſu meo ſcripſi.

Quinto decimo Kalendas Octobres, Domine, provinciam intravi, quam in eo obſequio, in ea erga te fide, quam de genere humano mereris, inveni. Diſpice, Domine, an neceſſarium putes mittere huc menſorem.

XXV. 2. *quo*] ASFL. *quod* R. XXVI. 10. *itinere* R. XXVII. 13. *renuntiaſti mihi*, *Secunde* Geſneri Ed. contra meas. 14. *in provinciam*] FL. *provinciam* RAS. XXVIII. 18. *Epheſum ſum expertus* Schaeferi ſuſp. 27. *tractatu*] Rittershuſius. L. *tractu* RASF.

Videntur enim non mediocres pecuniae poſſe revocari a curatoribus operum, ſi menſurae fideliter aguntur. Ita certe proſpicio ex ratione Pruſenſium, quam cum maxime tracto.

cum Maximo

XXIX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Cuperem ſine querela corpuſculi tui et tuorum pervenire in Bithyniam potuiſſes ac ſimile tibi iter ab Epheſo ut navigationi fuiſſet, quam expertus uſque illo eras. Quo autem die perveniſſes in Bithyniam, cognovi, Secunde cariſſime, litteris tuis. Provinciales, credo, proſpectum ſibi a me intellegent. Nam et tu dabis operam, ut manifeſtum ſit illis electum te eſſe, qui ad eosdem mei loco mittereris. Rationes autem in primis tibi rerum publicarum excutiendae ſunt: nam et eſſe eas vexatas ſatis conſtat. Menſores vix etiam iis operibus, quae aut Romae aut in proximo fiunt, ſufficienter habeo: ſed in omni provincia inveniuntur, quibus credi poſſit, et ideo non deerunt tibi, modo velis diligenter excutere.

ei nav.

ſufficientes

XXX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Rogo, Domine, conſilio me regas haeſitantem, utrum per publicos civitatum ſervos, (quod uſque adhuc factum) an per milites aſſervare cuſtodias debeam. Vereor enim, ne et per ſervos publicos parum fideliter cuſtodiantur et non exiguum militum numerum haec cura diſtringat. Interim publicis ſervis paucos milites addidi. Video tamen periculum eſſe, ne id ipſum utriſque neglegentiae cauſa ſit, dum communem culpam hi in illos, illi in hos regerere poſſe confidunt.

XXXI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Nihil opus eſt, mi Secunde cariſſime, ad continendas cuſtodias plures commilitones converti. Perſeveremus in ea conſuetudine, quae iſti provinciae eſt, ut per publicos ſervos cuſtodiantur. Etenim, ut fideliter hoc faciant, in tua ſeveritate ac diligentia poſitum eſt. In primis enim,

---

XXVIII. 2. *agantur* F., ut volebat Geſnerus. 3. *cum maxime*] Perizonius. *cum Maximo* RASFL. XXIX. 8. *ut navigationi*] RASF. *navigationi* L. *ei navigationi* Schaef. (Catanaeo haec coni. tribuitur in Ed. Longol., ſed in Frob. ea non reperitur.) 15. *ſufficienter*] RASFL. *ſufficientes* Schefferi coni. XXX. 27. *regerere*] Cratander 1521. SFL. *regere* RA. XXXI. 33. *eſt*] FL. *ſit* RAS.

ſicut ſcribis, verendum eſt, ne, ſi permiſceantur ſervis publicis milites, mutua inter ſe fiducia neglegentiores ſint: ſed et illud haereat nobis, quam pauciſſimos milites a ſignis avocandos eſſe.

XXXII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Gabius Baſſus, praefectus orae Ponticae, et reverentiſſime et officioſiſſime, Domine, venit ad me et compluribus diebus fuit mecum. Quantum perſpicere potui, vir egregius et indulgentia tua dignus: cui ego notum feci praecepiſſe te, ut ex cohortibus, quibus me praeeſſe voluiſti, contentus eſſet beneficiariis decem, equitibus duobus, centurione uno. Reſpondit non ſufficere sibi hunc numerum idque ſe ſcripturum tibi. Hoc in cauſa fuit, quo minus ſtatim revocandos putarem, quos habet ſupra numerum.

XXXIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

ſcribit

Quod quaeris

res poſcat, an homines imperare latius

Et mihi ſcripſit Gabius Baſſus non ſufficere ſibi eum militum numerum, qui ut daretur illi, mandatis meis complexus ſum. † Quid quaeris, ſcripſiſſe me? ut notum haberes, his litteris ſubiici iuſſi. Multum intereſt, † te poſcat, an homines in ſe, ut latius velint. Nobis autem utilitas demum ſpectanda eſt et, quantum fieri poteſt, curandum, ne milites a ſignis abſint.

XXXIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Pruſenſes, Domine, balineum habent et ſordidum et vetus. Id itaque indulgentia tua reſtituere deſiderant: ego tamen aeſtimans novum fieri debere, videris mihi deſiderio eorum indulgere poſſe. Erit enim pecunia, ex qua fiat: primum ea, quam revocare a privatis et exigere iam coepi; deinde, quam ipſi erogare in oleum ſoliti, parati ſunt in opus balinei conferre. Quod alioqui et dignitas civitatis et ſeculi tui nitor poſtulat.

XXXIII. 17. *ſcribit* Schaef. err. typogr. 19. *Quid quaeris*] RAS. *Quot, quaeris* „Alia lectio" apud Catanaeum. FL. *Quoi quae reſcripſerim* Gebauerus. 20. *te*] RAS. *res* Margo Sicardi. FL. Ib. *homines in ſe, ut latius*] RAS. *homines imperare latius* FL. Fort. *multum intereſt res (vel tempus) poſcat, an homines iure uti latius velint.* Or. XXXIV. 25. *et ſord.*] SFL. *eſt ſord.* RA.

XXXV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Si inſtructio novi balinei oneratura vires Pruſenſium non eſt, poſſumus deſiderio eorum indulgere: modo ne quid ideo aut intribuatur aut minus illis in poſterum fiat ad neceſſarias erogationes.

intribuant

XXXVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Maximus, libertus et procurator tuus, Domine, praeter decem beneficiarios, quos aſſignari a me Gemellino, optimo viri, iuſſiſti, ſibi quoque confirmat neceſſarios eſſe milites. Ex his interim . . . ., ſicut inveneram, in miniſterio eius relinquendos exiſtimavi: praeſertim cum ad frumentum comparandum iret in Paphlagoniam. Quin etiam tutelae cauſa, quia ita deſiderabat, addidi duos equites. In futurum quid ſervari velis, rogo reſcribas.

ſine punctis.

Abeſt ita.

XXXVII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Nunc quidem proficiſcentem ad comparationem frumentorum Maximum, libertum meum, recte militibus inſtruxiſti. Fungebatur enim et ipſe extraordinario munere. Cum ad priſtinum actum reverſus fuerit, ſufficient illi duo a te dati milites et totidem a Virdio Gemellino, procuratore meo, quem adiuvat.

Virbio

XXXVIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Sempronius Caelianus, egregius iuvenis, repertos inter tirones duos ſervos miſit ad me: quorum ego ſupplicium diſtuli, ut te conditorem diſciplinae militaris firmatoremque conſulerem de modo poenae. Ipſe enim dubito ob haec maxime, quod, ut iam dixerant ſacramento militari, nondum diſtributi in numeros erant. Quid ergo debeam ſequi, rogo, Domine, ſcribas, praeſertim cum pertineat ad exemplum.

dixerant, ſacramento militari nondum

XXXIX *TRAIANUS PLINIO S.*

Secundum mandata mea fecit Sempronius Caelianus, mittendo ad te eos, de quibus cognoſci oportebit, an capitale ſupplicium meruiſſe videantur. Refert autem,

oportebat

XXXV. 4. *intribuatur*] AS. *intribuantur* R. *intribuant* FL. XXXVI. 10. Excidit numerus. 13. Omittit *ita* Schaef. contra RASFL. XXXVII. 20. *Virdio*] RASFL. *Virbio* Hearne. Schaef. XXXIX. 33. *oportebit*] RAS. *oportebat* FL.

voluntarii ſe obtulerint, an lecti ſint vel etiam vicarii dati. Lecti ſi ſunt, inquiſitio peccavit; ſi vicarii dati, penes eos culpa eſt, qui dederunt: ſi ipſi, cum haberent conditionis ſuae conſcientiam, venerunt, animadvertendum in illos erit. Neque enim multum intereſt, quod nondum per numeros diſtributi ſunt. Ille enim dies, † pro quo primum probati ſunt, veritatem ab iis originis ſuae exegit.

inquiſitor

Abeſt pro. his

exigit

XL. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Salva magnitudine tua, Domine, deſcendas oportet ad meas curas, cum ius mihi dederis referendi ad te, de quibus dubito. In pleriſque civitatibus, maxime Nicomediae et Nicaeae, quidam vel in opus damnati vel in ludum ſimiliaque his genera poenarum, publicorum ſervorum officio miniſterioque funguntur atque etiam ut publici ſervi annua accipiunt. Quod ego cum audiſſem, diu multumque haeſitavi, quid facere deberem. Nam et reddere poenae poſt longum tempus pleroſque iam ſenes, et, quantum affirmatur, frugaliter modeſteque viventes, nimis ſeverum arbitrabar; et in publicis officiis retinere damnatos non ſatis honeſtum putabam; eosdem rurſus a re publica paſci otioſos, inutile, non paſci etiam periculoſum exiſtimabam. Neceſſario ergo rem totam, dum te conſulerem, in ſuſpenſo reliqui. Quaeres fortaſſe, quemadmodum evenerit, ut poenis, in quas damnati erant, exſolverentur: et ego quaeſii, ſed nihil comperi, quod affirmare tibi poſſim. Ut decreta, quibus damnati erant, proferebantur, ita nulla monimenta, quibus liberati probarentur. Erant tamen, qui dicerent deprecantes iuſſu proconſulum legatorumve dimiſſos. Addebat fidem, quod credibile erat neminem hoc auſum ſine auctore.

quaeſivi

poſſum

XXXIX. 2. *Lecti ſi ſunt*] L. *Lecti ſunt* RA. *Lecti ſi ſint* SF. Ib. *inquiſitio* RAL. *inquiſitor* SF. 7. *pro quo*] RAS. *quo* FL. Fort. *Po. Ro. quo.* Ib. *iis*] Or. *his* RASFL. 8. *exegit*] RAS. *exigit* FL. XL. 14. *ſimiliaque his*] FL. *ſimilia in his* RAS. 24. *periculoſum exiſtimabam. Neceſſario - - reliqui*] FL. *periculoſum. Exiſtimabam neceſſario - - relinqui* RAS. 25. *in quas dati* Lemma Catanaei. 26. *quaeſii*] RAS. *quaeſivi* FL. 27. *comperi, quod a. t. poſſum. Ut*] Gruterus. L. *comperi. Quod a. t. poſſum, ut* RASF. *poſſim* malebat Gesnerus ſicque edidi.

XLI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Meminerimus, idcirco te in iſtam provinciam miſſum, quoniam multa in ea emendanda apparuerint. Erit autem vel hoc maxime corrigendum, quod, qui damnati ad poenam erant, non modo ea ſine auctore, ut ſcribis, liberati ſunt, ſed etiam in condicionem proborum miniſtrorum retrahuntur. Qui igitur intra hos proximos decem annos damnati nec ullo idoneo auctore liberati ſunt, hos oportebit poenae ſuae reddi: ſi qui vetuſtiores invenientur et ſenes ante annos decem damnati, diſtribuamus illos in ea miniſteria, quae non longe a poena ſint. Solent enim eiusmodi ad balineum, ad purgationes cloacarum, item munitiones viarum et vicorum dari.

Memineris

XLII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cum diverſam partem provinciae circumirem, Nicomediae vaſtiſſimum incendium multas privatorum domos et duo publica opera quamquam via interiacente Geruſian et † Iſſon abſumpſit. Eſt autem latius ſparſum primum violentia venti, deinde inertia hominum, quos ſatis conſtat otioſos et immobiles tanti mali ſpectatores perſtitiſſe: et alioqui nullus uſquam in publico ſipho, nulla hama, nullum denique inſtrumentum ad incendia compeſcenda. Et haec quidem, ut iam praecepi, parabuntur. Tu, Domine, diſpice, an inſtituendum putes collegium fabrorum dumtaxat hominum CL. Ego attendam, ne quis niſi faber recipiatur neve iure conceſſo in aliud utatur. Nec erit difficile cuſtodire tam paucos.

quod

XLIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Tibi quidem ſecundum exempla complurium in mentem venit poſſe collegium fabrorum apud Nicomedenſes conſtitui. Sed meminerimus provinciam iſtam et praecipue eas civitates eiusmodi factionibus eſſe vexatas. Quodcunque nomen ex quacunque cauſa dederimus iis,

ab eiusmodi

XLI. 2. *Meminerimus* RAS. Cfr. Ep. XLIII. *memineris* FL. 4. *hoc vel* Rittershuſii ſuſpicio. Ib. *quod*] FL. *quo* RAS. 7. *retrahuntur*] Schaef. *retrahantur* RASFL. XLII. 18. *Iſeon* Catanaei ſuſpicio. 19. *quos*] Rittersh. ſuſp. *quod* Edd. 23. *Et haec*] AFL. *ut haec* RS. Ib. *parabuntur*] Schaef. *parabantur* RASFL. XLIII. 29. *complurium*] FL. *complurimum* RAS. 32. *eiusmodi*] RASL. *ab eiusmodi* F.

quamvis breves

qui in idem contracti fuerint, hetaeriae † quae breves fient. Satius itaque est comparari ea, quae ad coërcendos ignes auxilio esse possint, admonerique dominos praediorum, ut et ipsi inhibeant; ac, si res poposcerit, accursu populi ad hoc uti.

XLIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Sollemnia vota pro incolumitate tua, qua publica salus continetur, et suscipimus, Domine, pariter et solvimus precati deos, ut velint ea semper solvi semperque signari.

XLV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Et solvisse vos cum provincialibus diis immortalibus vota pro mea salute et incolumitate et nuncupasse, libenter, mi Secunde carissime, cognovi ex litteris tuis.

XLVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

In aquaeductum, Domine, Nicomedenses impenderunt HS. XXX. CCC. XXIX., qui imperfectus adhuc relictus † ac etiam destructus est: rursus in alium ductum erogata sunt CC. Hoc quoque relicto novo impendio est opus, ut aquam habeant, qui tantam pecuniam male perdiderunt. Ipse perveni ad fontem purissimum, ex quo videtur aqua debere perduci, sicut initio tentatum erat, arcuato opere, ne tantum ad plana civitatis et humilia perveniat. Manent adhuc paucissimi arcus: possunt et erigi quidam lapide quadrato, qui ex superiore opere detractus est: aliqua pars, ut mihi videtur, testaceo opere agenda erit: id enim et facilius et vilius. Et in primis necessarium est mitti a te vel aquilegem vel architectum, ne rursus eveniat, quod accidit. Ego illud unum affirmo, et utilitatem operis et pulchritudinem seculo tuo esse dignissimam.

XLVII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Curandum est, ut aqua in Nicomedensem civitatem perducatur. Vere credo te ea, qua debebis, diligentia hoc opus aggressurum. Sed mediusfidius ad eandem diligentiam tuam pertinet inquirere, quorum vitio ad hoc

---

XLIII. 1. *hetaeriae*] FL. *hetariae* RAS. 2. *quae breves*] RAS. *quamvis breves* FL. (vel *hetaeriae* (vocabulum) *que brevi* vel simpliciter *hetaeriae brevi.* OR.) XLIV. 8. Fort. *suscepimus.* Cfr. Epp. seq. LX. CI. OR. XLVI. 15. *In aquaeductum*] FL. *in aquaeductu* RAS. 17. Fort. *relictus et iam d.* OR. 26. *Sed in primis* Schaeferi susp.

tempus tantam pecuniam Nicomedenſes perdiderint, ne, dum inter ſe gratificantur, et inchoaverint aquaeductus et reliquerint. Quid itaque compereris, perſer in notitiam meam.

XLVIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Theatrum, Domine, Nicaeae maxima iam parte conſtructum, imperfectum tamen, ſeſtertium, ut audio, (neque enim ratio † plus excuſſa eſt) amplius centies hauſit: vereor, ne fruſtra. Ingentibus enim rimis deſcendit et hiat, ſive in cauſa ſolum humidum et molle, ſive lapis ipſe gracilis et putris: dignum eſt certe deliberatione, ſitne faciendum an ſit relinquendum, an etiam deſtruendum. Nam fulturae ac ſubſtructiones, quibus ſubinde ſuſcipitur, non tam firmae mihi quam ſumptuoſae videntur. Huic theatro ex privatorum pollicitationibus multa debentur, ut baſilicae circa, ut porticus ſupra caveam: quae nunc omnia differuntur ceſſante eo, quod ante peragendum eſt. Iidem Nicaeenſes gymnaſium incendio amiſſum ante adventum meum reſtituere coeperunt longe numeroſius laxiusque, quam fuerat, et iam aliquantum erogaverunt: periculum eſt, ne parum utiliter; incompoſitum enim et ſparſum eſt. Praeterea architectus ſane aemulus eius, a quo opus inchoatum eſt, affirmat parietes (quamquam viginti et duos pedes latos) impoſita onera ſuſtinere non poſſe, quia ſint caemento medii farti nec teſtaceo opere praecincti. Claudiopolitani quoque in depreſſo loco, imminente etiam monte, ingens balineum deſodiunt magis, quam aedificant, et quidem ex ea pecunia, quam buleutae additi beneficio tuo aut iam obtulerunt ob introitum aut nobis exigentibus conferunt. Ergo cum timeam, ne illic publica pecunia, hîc, quod eſt omni pecunia pretioſius,

opus
cum inter
etiam
quia ſine caemento medio
addunt
conferent

XLVII. 1. *tempus*] RAS. *opus* FL. Ib. *ne dum*] Gronovii ſuſp. *ne cum* Edd. 2. Ut nos, FL. *et inchoaverint, quid itaque compereris per aquae ductus, et reliquerint fer in n. n.* RAS. 3. *quod* Erneſtii ſuſp. *quidquid* Schaeferi ſuſp. XLVIII. 8. *plane exc.* Rittersh. ſuſp. *dum exc.* Erneſtii ſuſp. *penitus exc.* Schaeferi ſuſp. Fort. *prorſus exc.* Or. 9. *diſcedit* Gruterus. 12. *an ſit*] Cellarius. *aut ſit* RASFL. 20. *et iam*] Lallemand. *etiam* Cett. 25. *quia ſint caemento medii*] RAS. *quia ſine caemento medio* FL. *quia ſint ſine c.* Schaeferi ſuſp. Ib. *parti* L. 28. *additi*] Caſaub. Gierig. *addunt* RASFL. *addendi* Schaeferi ſuſp. 30. *conferunt*] RAS. *conferent* FL.

munus tuum male collocetur, cogor petere a te non ſolum ob theatrum, verum etiam ob haec balinea, mittas architectum diſpecturum, utrum ſit utilius poſt ſumptum, qui factus eſt, quoquo modo conſummare opera, ut inchoata ſunt, an quae videntur emendanda, corrigere, quae transferenda, transferre; ne, dum ſervare volumus, quod impenſum eſt, male impendamus, quod addendum eſt.

XLIX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Quid oporteat fieri circa theatrum, quod inchoatum apud Nicaeenſes eſt, in re praeſenti optime deliberabis et conſtitues. Mihi ſufficiet indicari, cui ſententiae acceſſeris. Tunc autem a privatis exigi opera tibi curae ſit, cum theatrum, propter quod illa promiſſa ſunt, factum erit. Gymnaſiis indulgent Graeculi: ideo forſitan Nicaeenſes maiore animo conſtructionem eius aggreſſi ſunt: ſed oportet illos eo contentos eſſe, quod poſſit illi ſufficere. Quid Claudiopolitanis circa balineum, quod parum, ut ſcribis, idoneo loco inchoaverunt, ſuadendum ſit, tu conſtitues. Architecti tibi deeſſe non poſſunt. Nulla provincia eſt, quae non peritos et ingenioſos homines habeat: modo ne exiſtimes brevius eſſe ab urbe mitti, cum ex Graecia etiam ad nos venire ſoliti ſunt.

illis
Quod

L. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Intuenti mihi et fortunae tuae et animi magnitudinem convenientiſſimum videtur demonſtrari opera non minus aeternitate *tua* quam gloria digna quantumque pulchritudinis, tantum utilitatis habitura. Eſt in Nicomedenſium finibus ampliſſimus lacus: per hunc marmora, fructus, ligna, materiae et ſumptu modico et labore uſque ad viam navibus, inde magno labore, maiore impendio vehiculis ad mare devehuntur. Hoc opus multas manus poſcit: at eae porro non deſunt. Nam et in agris magna copia eſt hominum et maxima in civitate: certaque ſpes omnes libentiſſime aggreſſuros opus omnibus fructuoſum. Super-

demonſtrare
Sed hoc
at hae pro re

XLIX. 16. *illi*] RAS. *illis* FL. 17. *Quod* contra meas Edd. Schaefer in contextu. 22. *ſint* F. (Schaefer.) L. 25. *demonſtrari*] BTRAS. *demonſtrare* CFL. 26. om. *tua* B. Suppletum eſt iam in TC. 27. *tantum etiam* C. ſolus. 29. *modico*] FL. *immodico* BTCRAS. Ib. *labore pari* C. 31. *Hoc opus*] BTCL. *Hoc opus ſed* RA. *Sed hoc opus* SF. 32. *eae*] BT. (ſcil. *heae*) *hae* RASFL. Ib. *pro re non* Gronovius.

eſt, ut tu libratorem vel architectum, ſi tibi videbitur, mittas, qui diligenter exploret, ſitne lacus altior mari, quem artifices regionis huius quadraginta cubitis altiorem eſſe contendunt. Ego per eadem loca invenio foſſam a rege percuſſam: ſed incertum, utrum ad colligendum humorem circumiacentium agrorum, an ad committendum flumini lacum; eſt enim imperfecta. Hoc quoque dubium, intercepto rege mortalitate, an deſperato operis effectu. Sed hoc ipſo (feres enim me ambitioſum pro tua gloria) incitor et accendor, ut cupiam peragi a te, quae tantum coeperant reges.

(feres enim me ambitioſum) pro

LI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Poteſt nos ſollicitare lacus iſte, ut committere illum mari velimus: ſed plane explorandum eſt diligenter, ne, ſi demiſſus in mare fuerit, totus effluat; certe, quantum aquarum et unde accipiat. Poteris a Calpurnio Macro petere libratorem: et ego hinc aliquem tibi peritum eiusmodi operum mittam.

immiſſus

LII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Requirenti mihi Byzantiorum rei publicae impendia, quae maxima fecit, indicatum eſt, Domine, legatum ad te ſalutandum annis omnibus cum pſephiſmate mitti eique dari nummorum duodena milia. Memor ergo propoſiti tui legatum quidem retinendum, pſephisma autem mittendum putavi, ut ſimul et ſumptus levaretur et impleretur publicum officium. Eidem civitati imputata ſunt terna milia, quae viatici nomine annua dabantur legato eunti ad eum, qui Moeſiae praeeſt, publice ſalutandum. Haec ego in poſterum circumcidenda exiſtimavi. Te, Domine, rogo, ut, quid ſentias. reſcribendo aut conſilium meum confirmare aut errorem emendare digneris.

LIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Optime feciſti, Secunde cariſſime, duodena iſta Byzantiis, quae ad ſalutandum me in legatum impendebantur,

---

8. *operi affectu* T. (non B.) LI. 15. *demiſſus*] C. *dimiſſus* BT. *immiſſus* RASFL. LII. 21. *facit* C. Placet. 22. *ſalutandi* B. emendatum iam in T. 25. *ſimul ſumptus* F. 29. *Nec ego* T. (non B.)

remittendo. Fungetur his p., e. ſolum eorum pſephiſma

remittendo † perpetuo . . . his partibus, etſi ſolum pſephiſma per te miſſum fuerit. Ignoſcet illis, et Moeſiae praeſes, ſi minus illum ſumptuoſe coluerint.

LIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Diplomata, Domine, quorum dies praeterita, *an* omnino obſervari et quamdiu velis, rogo ſcribas meque haeſitatione liberes. Vereor enim, ne in alterutram partem ignorantia lapſus aut illicita confirmem aut neceſſaria impediam.

LV. *TRAIANUS PLINIO S.*

in uſu eſſe non debent

Diplomata, quorum praeteritus eſt dies, non debent eſſe in uſu: ideo inter prima iniungo mihi, ut per omnes provincias ante mittam nova diplomata, quam deſiderari poſſint.

LVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Apameae, Domine

Cum vellem, Domine, Apameae cognoſcere publicos debitores et reditum et impendia, reſponſum eſt mihi, cupere quidem univerſos, ut a me rationes coloniae legerentur; nunquam tamen eſſe lectas ab ullo proconſulum: habuiſſe privilegium et vetuſtiſſimum morem arbitrio ſuo rem publicam adminiſtrare. Exegi, ut, quae dicebant quaeque recitabant, libello complecterentur: quem tibi, qualem acceperam, miſi; quamvis intellegerem pleraque ex illo ad id, de quo quaeritur, non pertinere. Te rogo, ut mihi praecipere digneris, quid me putes obſervare debere. Vereor enim, ne aut exceſſiſſe aut non impleſſe officii mei partes videar.

LVII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Libellus Apameorum, quem epiſtolae tuae iunxeras, remiſit mihi neceſſitatem perpendendi, qualia eſſent,

---

LIII. 1. *remittendo perpetuo his*] BTC. corrupte. *remittendo. Fungetur his* RASFL. (*fungentur* Iunta. Gierig.) Sed excidiſſe aliquid potius videtur, veluti: *remittendo. Perpetuo* providebo *his partibus.* Or. 2. *pſephiſma*] BTC. *eorum pſephiſma* RASFL. LIV. 5. *an omnino*] SFL. *omnino* BTCRA. Vide, ne fuerit: *quorum dies praeteriit, an omnino.* Or. LV. 12. *non debent eſſe in uſu*] BTC. *in uſu eſſe non debent* RASFL. LVI. 16. *Domine, Apameae*] BTC. *Apameae, Domine* RASFL. 18. *ſtationes* T. (non B.) 21. *Exegit* B. 25. *praecipere*] BTCFL. *praeire* RAS. LVII. 29. *Libellus*] BTCFL. *Libellum* RAS. Ib. *Apameorum*] R. Seqq. *Apamenorum* BTC. Ib. *iniunxeras* TC. (non B.)

propter quae videri volunt eos, qui pro consulibus hanc provinciam obtinuerunt, abstinuisse inspectatione rationum suarum, cum, ipse ut eas inspiceres, non recusaverint. Remuneranda est igitur probitas eorum, ut iam nunc sciant hoc, quod inspecturus es, ex mea voluntate salvis, quae habent, privilegiis esse facturum.

inspectione
ipsum te, ut

LVIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Ante adventum meum, Domine, Nicomedenses priori foro novum adiicere coeperunt, cuius in angulo est aedes vetustissima Matris Magnae aut reficienda aut transferenda; ob hoc praecipue, quod est multo depressior opere eo, quod cum maxime surgit. Ego cum quaererem, num esset aliqua lex dicta templo, cognovi alium hic, alium apud nos esse morem dedicationis. Dispice, ergo, Domine, an putes aedem, cui nulla lex dicta est, salva religione posse transferri: alioqui commodissimum est, si religio non impedit.

nunc maxime

LIX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Potes, mi Secunde carissime, sine sollicitudine religionis, si loci positio videtur hoc desiderare, aedem Matris Deûm transferre in eam, quae est accommodatior: nec te moveat, quod lex dedicationis nulla reperitur, cum solum peregrinae civitatis capax non sit dedicationis, quae fit nostro iure.

LX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Diem, Domine, quo servasti imperium, dum suscipis, quanta mereris laetitia celebravimus, precati deos, ut te generi humano, cuius tutela et securitas saluti tuae innixa est, incolumem florentemque praestarent. Praeivimus et

innisa

LVII. 2. *inspectatione*] BTRAFL. *inspectione* C. 3. *cum, ipse ut eas inspiceres, non recusaverint*] Or. *cum ipse (ut eas inspiceres) non recusaveris* B. *cum ipse (ut eas inspiceres) non recusaverim* TC. *cum ipsum te, ut eas inspiceres, non recusaverint* RASFL. LVIII. 12. *quod cum maxime*] Gruterus. L. *quo cum maxime* RA. *quot cum m.* S. *quod nunc m.* BTC. Ib. *Ego*] CFL. *Ergo* BTRAS. 13. *dicta*] RASFL. *dicata* BTC. (mox *dicta* iidem.) LX. 28. *innixa*] BCF. *immissa* T. *innisa* RASL. 29. *Praeivimus*] RASFL. *Praebuimus* BTC.

follemni prae-ftantibus et provincialibus, qui eadem certarunt pietate, iurantibus.
ac laet.
ex litteris
etiam
[duodenis]
ne fic quidem diftribuendum
Abeft in.

commilitonibus iusiurandum more follemni, eadem provincialibus certatim pietate iurantibus.

LXI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Quanta religione et laetitia commilitones cum provincialibus te praeeunte diem imperii mei celebraverint, libenter, mi Secunde cariffime, cognovi litteris tuis.

LXII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Pecuniae publicae, Domine, providentia tua et minifterio noftro et iam exactae funt et exiguntur: quae vereor, ne otiosae iaceant. Nam et praediorum comparandorum aut nulla aut rariffima occafio eft: nec inveniuntur, qui velint debere rei publicae, praefertim duodenis affibus, quanti a privatis mutuantur. Dispice ergo, Domine, numquid minuendam ufuram ac per hoc idoneos debitores invitandos putes et, fi nec fic reperiuntur, diftribuendam inter decuriones pecuniam, ita ut recte rei publicae caveant: quod quamquam invitis et recufantibus minus acerbum erit leviore ufura conftituta.

LXIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Et ipfe non aliud remedium difpicio, mi Secunde cariffime, quam ut quantitas ufurarum minuatur, quo facilius pecuniae publicae collocentur. Modum eius ex copia eorum, qui mutuabuntur, tu conftitues. Invitos ad accipiendum compellere, quod fortaffis ipfis otiofum futurum fit, non eft ex iuftitia noftrorum temporum.

LXIV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Summas, Domine, gratias ago, quod inter maximas occupationes *in* iis, de quibus te confului, me quoque regere dignatus es: quod nunc quoque facias rogo. Adiit enim

---

LX. 1. *follemni, eadem provincialibus certatim pietate iurantibus*] B. (item T., fed *certant* err. typogr.; item C., fed *pietate certatim.*) *follemni praeftantibus et provincialibus, qui eadem certarunt pietate, iurantibus* RASFL. LXI. 4. *et*] BTC. *ac* RASFL. 6. *cognovi*] RASFL. *agnovi* BTC. Ib. *litteris*] BTCRASL. *ex litt.* F. LXII. 9. *et iam*] B. Lallemand. *etiam* Cett. Ib. *quas* C. folus. 10. *otiofe* BT. 13. *muniantur* T. (non B.) *inveniantur* C. 15. *nec fic*] Or. *ne fic* BTCRAL. *ne fic quidem* SF. Ib. *diftribuendam*] CRASF. *diftribuendum* BTL. LXIII. 21. *quo*] BRASFL. *qui* TC. 24. *otiofum*] TCRAFL. *onerofum* B. 25. *eft ex iuft.*] TCRASFL. *eft iuftitia* B. LXIV. 27. *quod*] CRASF. *qui* BTL. 28. in *iis*] I. A. Erneftius. Abeft *in* ab Edd.

me quidam indicavitque adverſarios ſuos a Servilio Calvo, clariſſimo viro, in triennium relegatos in provincia morari: illi contra ab eodem ſe reſtitutos affirmaverunt edictumque recitaverunt: qua cauſa neceſſarium credidi rem integram ad te referre. Nam ſicut mandatis tuis cautum eſt, ne reſtituam ab alio aut a me relegatos, ita de iis, quos alius et relegaverit et reſtituerit, nihil comprehenſum eſt. Ideo tu, Domine, conſulendus fuiſti, quid obſervare me velles tam hercule, quam de iis, qui in perpetuum relegati nec reſtituti in provincia deprehenduntur. Nam haec quoque ſpecies incidit in cognitionem meam. Eſt enim adductus ad me in perpetuum relegatus *a* Iulio Basso proconſule. Ego, quia ſciebam acta Baſſi reſciſſa datumque a ſenatu ius omnibus, de quibus ille aliquid conſtituiſſet, ex integro agendi dumtaxat per biennium, interrogavi hunc, quem relegaverat, an adiiſſet docuiſſetque proconſulem: *negavit.* Per quod effectum eſt, ut te conſulerem, reddendum eum poenae ſuae, an gravius aliquid, et quid potiſſimum conſtituendum putares et in hunc et in eos, ſi qui forte in ſimili condicione invenirentur. Decretum Calvi et edictum, item decretum Baſſi his litteris ſubieci.

alius relegaverit

de his, quam de illis

LXV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Quid in perſona eorum ſtatuendum ſit, qui a P. Servilio Calvo proconſule in triennium relegati et mox eiusdem edicto reſtituti in provincia remanſerunt, proxime tibi reſcribam, cum cauſas eius facti a Calvo requiſiero. Qui a Iulio Baſſo in perpetuum relegatus eſt, cum per biennium agendi facultatem habuerit, ſi exiſtimabat ſe iniuria relegatum, neque id fecerit atque in provincia morari perſeverarit, vinctus mitti ad praefectos praetorii mei debet. Neque enim ſufficit eum poenae ſuae reſtitui, quam contumacia eluſit.

perſonam

huius

perſeveraverit

LXIV. 7. *et releg.*] BTCRASFL. om. *et* Hearne. 9. *tam hercule, quam de iis, qui*] Or. *tam hercule quam de his, qui* BTC. *tam hercule de his, quam de illis, qui* RASF, item L., ſed: *iis.* 13. *a Iulio*] C. Seqq. *Iulio* BT. 14. *datumque*] RASFL. *dictumque* BTC. 17. *negavit*] E ſupplemento CSFL. om. *negavit* BTRA. 18. *reddendum*] BTRAL. *an redd.* SF. LXV. 24. *perſona*] BTC. *perſonam* RASFL. 27. *eius*] BTC. *huius* RASFL. 30. *exiſtimabat*] FL. *exiſtimat* BTCRAS. 31. *perſeverarit*] BT. *perſeveraverit* C. Seqq. 33. *quam*] BF. *quem* TCRASL.

non modo lib.

probatur

litt. tuas

maioribus

LXVI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cum citarem iudices, Domine, conventum inchoaturus, Flavius Archippus vacationem petere coepit ut philoſophus. Fuerunt, qui dicerent non liberandum eum iudicandi neceſſitate, ſed omnino tollendum de iudicum numero reddendumque poenae, quam fractis vinculis evaſiſſet. Recitata eſt ſententia Velii Pauli proconſulis, qua probabatur Archippus crimine falſi damnatus in metallum: ille nihil proferebat, quo reſtitutum ſe doceret. Allegabat tamen pro reſtitutione et libellum a ſe Domitiano datum et epiſtolas eius ad honorem ſuum pertinentes *et* decretum Pruſenſium. Addebat his et tuas litteras ſcriptas ſibi: addebat et patris tui edictum et epiſtolam, quibus confirmaſſet beneficia a Domitiano data. Itaque, quamvis eidem talia crimina applicarentur, nihil decernendum putavi, donec *te* conſulerem de eo, quod mihi conſtitutione tua dignum videbatur. Ea, quae ſunt utrinque recitata, his litteris ſubieci.

EPISTOLA DOMITIANI AD TERENTIUM MAXIMUM.

Flavius Archippus philoſophus impetravit a me, ut agrum ei DC. circa Pruſiadem, patriam ſuam, emi iuberem, cuius reditu ſuos alere poſſet. Quod ei praeſtari volo: ſummam expenſam liberalitati meae feres.

EIUSDEM AD L. APPIUM MAXIMUM.

Archippum philoſophum, bonum virum et profeſſioni ſuae etiam moribus reſpondentem, commendatum habeas velim, mi Maxime, et plenam ei humanitatem tuam praeſtes in iis, quae verecunde a te deſideraverit.

EDICTUM DIVI NERVAE.

Quaedam ſine dubio, Quirites, ipſa felicitas temporum edicit, nec ſpectandus eſt in iis bonus princeps,

---

LXVI. 3. *vocationem* T. (non B.) 4. *non lib.*] BTL. *non modo non lib.* C. *non modo lib.* RASF. 7. *probatur* Hearne contra meas Edd. 11. *et decretum*] C. Seqq. om. *et* BT. 12. *Pruſienſium* C. Ib. *litt. tuas* Hearne contra meas Edd. 13. *ſui* T. (non B.) 16. *te cons.*] RASF. om *te* BTCL. Ep. Domit. 21. *agrum ei DC. circa*] R. Seqq. *agrum ei adderem circa* BTC. Ib. *Pruſiam* C. Cfr. Ep. LXXXV. 22. *ſuam, emi iuberem*] R. Seqq. *ſuam tam uberem* BTC. Ib. *reditus uos* T. (non B.) Ib. *praeſtari*] R. Seqq. *praeſtare* BTC. 25. *profeſſioni ſuae*] BT. *profeſſione ſua* CRASFL. Ib. *moribus*] Rittershus. *maioribus* Edd. Edictum D. Nervae. 31. *exſpectandus* Rittersh. et Vonckii ſuſp.

quibus illum intellegi ſatis eſt, cum hoc ſibi civium meorum ſpondere poſſit vel non admonita perſuaſio me ſecuritatem omnium quieti meae praetuliſſe, ut tot nova beneficia conferrem et ante me conceſſa ſervarem. Ne tamen aliquam gaudiis publicis afferat haeſitationem vel eorum, qui impetraverunt, diffidentia vel eius memoria, qui praeſtitit; neceſſarium pariter credidi ac laetum obviam dubitantibus indulgentiam meam mittere. Nolo exiſtimet quisquam, quod alio principe vel privatim vel publice conſecutus ſit, *ideo ſaltem a me reſcindi, ut potius mihi debeat. Sint rata et certa: nec gratulatio ullius inſtauratis egeat precibus. Quem Fortuna imperii voltu meliore reſpexit, me novis beneficiis vacare patiantur et ea demum ſciant roganda eſſe, quae non habent.*

EPISTOLA EIUSDEM AD TULLIUM IUSTUM.

Cum rerum omnium ordinatio, quae prioribus temporibus inchoatae conſummatae ſunt, obſervanda ſit, tum epiſtolis etiam Domitiani ſtandum eſt.

LXVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Flavius Archippus per ſalutem tuam aeternitatemque petit a me, ut libellum, quem mihi dedit, mitterem tibi. Quod ego ſic roganti praeſtandum putavi; ita tamen ut miſſurum me notum accuſatrici eius facerem, a qua et ipſa acceptum libellum his epiſtolis iunxi, quo facilius velut audita utraque parte diſpiceres, quid ſtatuendum putares.

ſibi quiſque
Abſunt vv.
vel non admonita perſuaſio.
ut et libenter nova

quae
Abeſt ſit.
ſi illa rata et certa [fecero]
eget precibus,
[et qui non habent, me,]
quem
reſpexit. Me

---

1. *quibus illum intellegi ſatis eſt, cum*] BTCFL. (*intelligis* T.) *qui puſillum intelligit. Satis eſt, cum* RAS. Ib. *cum hoc ſibi c. m. ſp. poſſit vel non admonita perſuaſio me*] BTC. *cum hoc ſibi quisque civium m. ſp. poſſit, me* RASFL. 3. *praetuliſſe, ut tot nova*] BC. *pr. tu tot nova* T. *pr. vel libenter nova* RAS. *pr. ut et libenter nova* FL. Malim: *ut et tot nova.* Or. 4. *conferrem*] BCFL. *conferre* TRAS. Ib. *ſervarem*] BTCFL. *ſervare* RAS. Ib. *Ne*] BTCFL. *dum ne* RAS. 9. *quod*] BTCRAS. *quae* FL. 10. *conſecutús* ſit, *ideo*] Inſerui *ſit.* Or. 11. *Sint rata et certa: nec*] B. *ſi ingrata et certa: nec* T. *ſi rata et certa: nec* C. *ſi enim grata et certa, nec* RAS. *ſi illa rata et certa fecero: nec* F. (Schaef. v. *fecero* [ ].) *ſi illa rata et certa: nec* L. 12. *egeat*] B. *eget* TCRASFL. Ib. *Quem Fortuna* cet.] BTC. *Nec, qui non habent, me, quem F.* RAS. *et, qui non habent, me, quem F.* FL. (V. *et, qui non habent, me* [ ] Schaef.) 13. *me novis*] BTC. *novis* RASFL. Ep. ad Tullium. 17. *conſummatae*] BTL. (*ordinatae et conſ.* C.) *conſummataeque* RASF. LXVII. 22. om. *ſic* C.

Abest non.

obiiciatur

detrimento, lacui affundet

colligantur

LXVIII. TRAIANUS PLINIO S.

Potuit quidem ignorasse Domitianus, in quo statu esset Archippus, cum tam multa ad honorem eius pertinentia scriberet: sed meae naturae accommodatius est credere etiam statui eius subventum interventu principis; praesertim cum etiam statuarum ei honor totiens decretus sit ab iis, qui non *ignorabant, quid de illo Paulus proconsul pronuntiasset. Quae tamen, mi Secunde carissime, non eo pertinent, ut, si quid illi novi criminis obiicitur, minus de eo audiendum putes. Libellos Furiae Primae accusatricis, item ipsius Archippi, quos alteri epistolae tuae iunxeras, legi.*

LXIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Tu quidem, Domine, providentissime vereris, ne commissus flumini atque ita mari lacus effluat: sed ego in re praesenti invenisse videor, quemadmodum huic periculo occurrerem. Potest enim lacus fossa usque ad flumen adduci, nec tamen in flumen emitti, sed relicto quasi margine contineri pariter et dirimi. Sic consequemur, ut nec vicino videatur flumini mixtus et sit perinde ac si misceatur. Erit enim facile per illam brevissimam terram, quae interiacebit, advecta fossa onera transponere in flumen. Quod ita fiet, si necessitas coget; et, spero, non coget. Est enim et lacus ipse satis altus et nunc in contrariam partem flumen emittit; quod interclusum inde et quo volumus aversum sine ullo detrimento lacus tantum aquae, quantum nunc portat, effundet. Praeterea per id spatium, per quod fossa facienda est, incidunt rivi: qui si diligenter colliguntur, augebunt illud, quod lacus dederit. Enimvero si placeat fossam longius ducere et arctius pressam mari aequare nec in flumen, sed in ipsum mare emittere, repercussus maris servabit et reprimet, quid-

---

LXVIII. 7. *non ignorabant*] Ernestii susp. om. *non* Edd. 10. *obiicitur* BTCRASFL. *obiiciatur* Hearne. Schaef. 12. *iniunxeras* TC. (non B.) LXIX. 16. *praestanti* TC. (non B.) 17. *periculo*] RASF. *cuniculo* BTCL. 18. *deduci* C. 20. *vicino*] CSF. (L.) *vacuo* BTRA. 26. *sine ullo*] FL. *sine ullius* BTCRAS. 27. *effundet*] CRASFL. *effundit* BT. (*sine ullo detrimento, lacui - - affundet* Gronovii coni.) 28. *fienda* T. (non B.) 29. *colliguntur*] B. *colligantur* T. Seqq.

quid e lacu veniet. Quorum ſi nihil nobis loci natura praeſtaret, expeditum tamen erat cataractis aquae curſum temperare. Verum et haec et alia multo ſagacius conquiret explorabitque librator, quem plane, Domine, debes mittere, ut polliceris. Eſt enim res digna et magnitudine tua et cura. Ego interim Calpurnio Macro, clariſſimo viro, auctore te ſcripſi, ut libratorem quam maxime idoneum mitteret.

LXX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Manifeſtum* eſt, *mi Secunde cariſſime, nec prudentiam nec diligentiam tibi defuiſſe circa iſtum lacum, cum tàm multa proviſa habeas, per quae nec periclitetur exhauriri et magis in uſus nobis futurus ſit. Elige igitur id, quod praecipue res ipſa ſuaſerit. Calpurnium Macrum credo facturum, ut te libratore inſtruat: neque provinciae iſtae his artificibus carent. neque enim p.

LXXI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Magna, Domine, et ad totam provinciam pertinens quaeſtio eſt de condicione et alimentis eorum, quos vocant θρεπτούς. In qua ego auditis conſtitutionibus principum, quia nihil inveniebam aut proprium aut univerſale, quod ad Bithynos ferretur, conſulendum te exiſtimavi, quid obſervari velles: neque putavi poſſe me in eo, quod auctoritatem tuam poſceret, exemplo eſſe contentum. Recitabatur autem apud me edictum, quod dicebatur divi Auguſti, ad Anniam pertinens: recitatae et epiſtolae divi Veſpaſiani ad Lacedaemonios et divi Titi ad eosdem * Achaeos: et Domitiani ad Avidium Nigrinum et Armenium Brocchum proconſules, item ad Lacedaemonios: quae ideo tibi non miſi, quia et parum emendata et quaedam non certae fidei videbantur et quia vera et emendata in ſcriniis tuis eſſe credebam.

neque enim put. exempl.

ad eosdem, dein ad Achaeos

LXX. 10. *Manifeſtum eſt*] R. Seqq. *Manifeſtum* BTC. 13. *uſu* C. Ib. *Elige*] Gruterus. *Elice* BTCRASFL. 15. *neque*] BTCRA. *neque enim* SFL. LXXI. 19. *vocant θρεπτούς*] RASFL. om. voc. Gr. BT. *vocant ἐκθέτους* C. 22. Exſpectabas *referretur.* 23. *neque*] BTC. *neque enim* R. Seqq. 24. *exemplo*] BC. *exemplum* T. *exemplis* RASFL. 27. *ad eosdem Achaeos*] BTC. *ad eosdem, dein Achaeos* RASFL. Leg. *ad eosdem et Achaeos.* OR.

LXXII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Quaeſtio iſta, quae pertinet ad eos, qui liberi nati expoſiti, deinde ſublati a quibusdam et in ſervitute educati ſunt, ſaepe tractata eſt: nec quidquam invenitur in commentariis eorum principum, qui ante me fuerunt, quod ad omnes provincias ſit conſtitutum. Epiſtolae ſane ſunt Domitiani ad Avidium Nigrinum et Armenium Brocchum, quae fortaſſe debeant obſervari: ſed inter eas provincias, de quibus reſcripſit, non eſt Bithynia: et ideo nec aſſertionem denegandam iis, qui ex eiusmodi cauſa in libertatem vindicabuntur, puto, neque ipſam libertatem redimendam pretio alimentorum.

LXXIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Petentibus quibusdam, ut ſibi reliquias ſuorum aut propter iniuriam vetuſtatis aut propter fluminis incurſum aliaque his ſimilia quaecunque ſecundum exemplum proconſulum transferre permitterem, quia ſciebam in urbe noſtra ex eiusmodi cauſa collegium pontificum adiri ſolere, te, Domine, maximum pontificem conſulendum putavi, quid obſervare me velis.

causis

LXXIV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Durum eſt iniungere neceſſitatem provincialibus pontificum adeundorum, ſi reliquias ſuorum propter aliquas iuſtas cauſas transferre ex loco in alium locum velint. Sequenda ergo potius tibi exempla ſunt eorum, qui iſti provinciae praefuerunt, et *ex cauſa cuique ita aut permittendum aut negandum.*

LXXV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Quaerenti mihi, Domine, Pruſae ubi poſſet balineum, quod indulſiſti, fieri, placuit locus, in quo fuit aliquando domus, ut audio, pulchra, nunc deformis ruinis. Per hoc enim conſequemur, ut foediſſima facies civitatis ornetur atque etiam ut ipſa civitas amplietur nec ulla aedificia

LXXII. 8. *debeant*] BTCL. *debebant* RASF. 9. *non eſt B.*] R. Seqq. *inter quas eſt B.* BTC. Fuitne *intermiſſa eſt B.?* Or. 10. om. *nec* C. Ib. *his* BT. 11. *cauſa*] BTC. *cauſis* RASFL. LXXIII. 20. *obſervare*] R. Seqq. *conſervare* BTC. LXXIV. 26. *profuerunt* T. (non B.) Ib. *et ex*] CSFL. om. *et* BTRA. LXXV. 29. om. *Pruſae* L.

tollantur, ſed, quae ſunt vetuſtate ſublapſa, relaxentur in melius. Eſt autem huius domus condicio talis: legaverat eam Claudius Polyaenus Claudio Caeſari iuſſitque in periſtylio templum ei fieri, reliqua ex domo locari. Ex ea reditum aliquamdiu civitas percepit: deinde paulatim partim ſpoliata, partim neglecta, cum periſtylio domus tota collapſa eſt: ac iam paene nihil ex ea niſi ſolum ſupereſt: quod tu, Domine, ſive donaveris civitati ſive venire iuſſeris, propter opportunitatem loci pro ſummo munere accipiet. Ego, ſi permiſeris, cogito in area vacua balineum collocare: eum autem locum, in quo aedificia fuerunt, exhedra et porticibus amplecti atque tibi conſecrare, cuius beneficio elegans opus dignumque nomine tuo fiet. Exemplar teſtamenti, quamquam mendoſum, miſi tibi; ex quo cognoſces multa Polyaenum in eundem domus ornatum reliquiſſe, quae, ut domus ipſa, perierunt, a me tamen, in quantum potuerit, requirentur.

LXXVI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Permittimus apud Pruſenſes in area iſta cum domo collapſa, quam vacare ſcribis, exſtructionem balinei. Tu illud tamen parum expreſſiſti, an aedes in periſtylio Claudio facta eſſet. Nam ſi facta eſt, licet collapſa ſit, religio eius occupavit ſolum.

LXXVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Poſtulantibus quibusdam, ut de agnoſcendis liberis reſtituendisque natalibus et ſecundum epiſtolam Domitiani ſcriptam Minucio Rufo et ſecundum exempla proconſulum ipſe cognoſcerem, reſpexi ad ſenatus conſultum pertinens ad eadem genera cauſarum, quod de iis tantum provin-

reparentur

iuſſeratque

locari, ex quo red.

in eiuſdem

Poſſumus apud Pr. area ad exſtructionem balinei uti. Illud ſi facta aedes eſſet

his

1. *relaxentur*] BTC. *reparentur* R. Seqq. 3. *iuſſitque*] BTCRASL. *iuſſeratque* CF. Ex noſtris collationibus *ei* abeſt a B., habet T., tum C. Seqq. 5. *Ex ea*] BTC. *ex quo* RASFL. 12. *atque tibi*] R. Seqq. *quae tibi* BT. *tibique* C. 14. *exemplar*] C. Seqq. *exempla* BT. 15. *in eundem*] BTC. *in eiuſdem* RASFL. LXXVI. 19. *Permittimus*] B. *Poſſumus* TCRASFL. Ib. *in area*] B. *area* TCRASFL. Ib. *domo*] BC. *domu* TRASFL. 20. *exſtructionem*] B. *ad exſtr.* TCRASFL. Ib. *balinei. Tu illud*] B. *balinei: ut illud* T. *balinei uti. Illud* CRASFL. 22. *facta eſt*] BTC. *facta aedes eſſet* RASFL. LXXVII. 25. *agnoſcendis*] R. Seqq. *cognoſcendis* BTC. 27. *Minicio Ruffo* BT. 29. *iis*] Or. *his* Edd.

ciis loquitur, quibus proconſules praeſunt: ideoque rem integram diſtuli, dum *tu*, Domine, praeceperis, quid obſervare me velis.

LXXVIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Si mihi ſenatus conſultum miſeris, quod haeſitationem tibi fecit, aeſtimabo, an debeas cognoſcere de agnoſcendis liberis et natalibus veris reſtituendis.

natalibus ſuis reſt.

LXXIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Iulius, Domine, Largus ex Ponto nondum mihi viſus, ac ne auditus quidem, (ſcilicet iudicio tuo credidit) diſpenſationem quandam mihi erga te pietatis ſuae miniſteriumque mandavit. Rogavit enim teſtamento, ut hereditatem ſuam adirem cerneremque ac deinde perceptis quinquaginta milibus nummûm relicuum omne Heracleotarum et Tianorum civitatibus redderem, ita ut eſſet arbitrii mei, utrum opera facienda, quae honori tuo conſecrarentur, putarem, an inſtituendos quinquennales agonas, qui Traiani appellarentur. Quod in notitiam tuam perferendum exiſtimavi ob hoc maxime, ut diſpiceres, quid eligere debeam.

ſed iudicio tuo credens

appellentur

LXXX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Iulius Largus fidem tuam, quasi te bene noſſet, elegit. Quid ergo potiſſimum ad perpetuitatem memoriae eius faciat, ſecundum cuiusque loci condicionem ipſe diſpiciet, quod optimum exiſtimaveris, id ſequere.

Abeſt id.

LXXXI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Providentiſſime, Domine, feciſti, quod praecepiſti Calpurnio Macro, clariſſimo viro, ut legionarium centurionem Byzantium mitteret. Diſpice, *an* etiam Iuliopoli-

2. *tu, Domine*] CFL. om. *tu* BTRAS. 5. *haeſitatione* T. (non B.) 7. *veris*] BTC. *ſuis* RASFL. LXXIX. 9. An *nunquam mihi?* Or. 10. *ſcilicet iudicio tuo credidit*] B. *ſcilicet iudicio tuo credit* TRAS. *ſed iudicio tuo credens* CFL. 13. Fort. *praeceptis.* Or. 15. *Tianorum*] FL. *Theanorum* BTCRAS. 18. *quae Tr.* (non B.) 18. *appellarentur*] CF. *appellentur* BRASL. *appellantur* T. 19. *deſpiceres* T. (non B.) LXXX. 25. *quod optimum*] RASFL. *quid potiſſimum* BTC. Ib. *id ſequere*] Rivinus. *inſequere* BTRASFL. *ſequere* Caſaub. *inquire* C. LXXXI. 29. *mitteret. Diſpice, an etiam*] FL. *mitteret. Diſpice etiam* B. *mitteretur. Diſpiciebam etiam* T. *mitteret. Diſpiciebam etiam an* C. *mitteret, ut diſpicias, an etiam* RAS.

tanis ſimili ratione conſulendum putes: quorum civitas, cum ſit perexigua, onera maxima ſuſtinet tantoque graviores iniurias, quanto et infirmior, patitur. Quidquid autem Iuliopolitanis praeſtiteris, id etiam toti provinciae proderit. Sunt enim in capite Bithyniae plurimisque per eam commeantibus tranſitum praebent.

eſt

LXXXII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Ea condicio eſt civitatis Byzantiorum confluente undique in eam commeantium turba, ut ſecundum conſuetudinem praecedentium temporum honoribus eius praeſidio centurionis legionarii conſulendum habuerimus: ſi *Iuliopolitanis ſuccurrendum eodem modo putaverimus, onerabimus nos exemplo: plures enim, et quanto infirmiores erunt, idem petent. Fiduciam* eam *diligentiae* tuae *habeo, ut credam te omni ratione id acturum, ne ſint obnoxii iniuriis. Si qui autem ſe contra diſciplinam meam geſſerint, ſtatim coërceantur: aut, ſi plus admiſerint, quam ut in re praeſenti ſatis puniantur, ſi milites erunt, legatis eorum, quae deprehenderis, notum facies: aut, ſi in urbem verſus venturi erunt, mihi ſcribes.*

Plures enim tanto magis eadem requirent, quanto infirmiores erunt. Tibi eam fiduciam diligentiae habeo

LXXXIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cautum eſt, Domine, Pompeia lege, quae Bithynis data eſt, ne quis capiat magiſtratum neve ſit in ſenatu minor annorum triginta. Eadem lege comprehenſum eſt, ut, qui ceperint magiſtratum, ſint in ſenatu. Secutum eſt dein edictum divi Auguſti, quo permiſit minores magiſtratus ab annis duobus et viginti capere. Quaeritur ergo, an qui minor triginta annorum geſſit magiſtratus, poſſit a cenſoribus in ſenatum legi? et, ſi poteſt, an ii

---

3. *et*] BTC. *eſt* R. Seqq. 5. *ſuum enim* T. (non B.) LXXXII. 9. *eam*] C. Seqq. *ea* BT. 11. *ſi Iul.*] SFL. contra: *ſi putaverimus* C. om. *ſi* BTRA. 13. *plures enim, et quanto infirmiores erunt, idem petent.*] BC. om. *petent* T. Hinc interpolatum: *Plures enim tanto magis eadem requirent, quanto infirmiores erunt* RASFL. 14. *Fiduciam eam*] Sic ſupplevi. Om. *fiduciam* BTC. *Tibi eam fiduciam* RASFL. Ib. *diligentiae tuae*] Supplevit C. *diligentiae* BTRASFL. 18. *admiſerint*] C. Seqq. *amiſerint*] BT. Ib. *praeſenti ſatis*] BTCL. *praeſenti ſit ſatis* RASF. 19. *nota* C. ſolus. 20. om. *verſus* C. LXXXIII. 25. *ceperint*] R. Seqq. *coeperint* BTC. 26. *deinde* C. (non BT.) 29. *a cenſ.*] BCRASF. om. *a* TL. Ib. *an ii*] L. *an hi* BTC. *an ex iis* RASF.

quoque, qui non geſſerint, poſſint per eandem interpretationem ab ea aetate ſenatores legi, a qua illis magiſtratum gerere permiſſum eſt? quod alioqui factitatum adhuc et eſſe neceſſarium dicitur, quia ſit aliquanto melius honeſtorum hominum liberos quam e plebe in curiam admitti. Ego a deſtinatis cenſoribus, quid ſentirem, interrogatus, eos quidem, qui minores triginta annis geſſiſſent magiſtratum, putabam poſſe in ſenatum et ſecundum edictum Auguſti et ſecundum legem Pompeiam legi: quoniam Auguſtus gerere magiſtratus minoribus annis triginta permiſiſſet, lex ſenatorem eſſe voluiſſet, qui geſſiſſet magiſtratum. De iis autem, qui non geſſiſſent, quamvis eſſent aetatis eiusdem, cuius illi, quibus gerere permiſſum eſt, haeſitabam; per quod effectum eſt, ut te, Domine, conſulerem, quid obſervari velles. Capita legis, tum edictum Auguſti, litteris ſubieci.

LXXXIV. *TRAIANUS PLINIO S.*

*Interpretationi tuae, mi Secunde cariſſime, * * exiſtimo hactenus edicto divi Auguſti novatam eſſe legem Pompeiam, ut magiſtratum quidem capere poſſent ii, qui non minores duorum et viginti annorum eſſent: et qui cepiſſent, in ſenatum cuiusque civitatis pervenirent. Ceterum, non capto magiſtratu, eos, qui minores triginta annorum ſint, quia magiſtratum capere poſſint, in curiam etiam loci cuiusque non exiſtimo legi poſſe.*

LXXXV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Cum Pruſae ad Olympum, Domine, publicis negotiis intra hoſpitium eodem die exiturus vacarem, Aſclepiades magiſtratus indicavit appellatum me a Claudio Eumolpo. Cum Cocceianus Dion *in* bule aſſignari civitati opus,

his

idem exiſtimo

poſſint

qui accepiſſent

Eumolpo, cum

1. *quoque, qui*] BTCSFL. *qui quoque* RA. Ib. *poſſint*] BTCL. *poſſit quis* RASF. 2. *ab eadem* C. (non BT.) Ib. *ſenatores*] BCL. *ſenator* TRASF. 3. *alioquin* C. Ib. *adhuc et*] BTCRAS. *et adhuc* FL. 6. *adeſt natis* T. 12. *iis*] A. *his* Cett. LXXXIV. 18. *cariſſime, exiſtimo*] B. *cariſſime, ut exiſtimo* T. *cariſſime, idem exiſtimo* CRASFL. Fort. *cariſſime*, ſimiliter *exiſtimo*. Or. 20. *poſſint* Schaef. contra BTCRASFL. Ib. *ii*] C. Seqq. *hi* BT. 21. *duorum*] C. Seqq. *duo* BT. 22. *qui cepiſſent*] B. *quia cepiſſent* TC. *qui accepiſſent* RASFL. LXXXV. 30. *Cocceianus Dion in bule aſſ.*] R. Seqq. *Coccianus Dion bulae aſſ.* B. *Cocciamis diambulae aſſ.* T. *Cocciamus Dion aſſ.* C.

cuius curam egerat, vellet, tum Eumolpus aſſiſtens Flavio Archippo dixit exigendam eſſe a Dione rationem operis, antequam rei publicae traderetur, quod aliter feciſſet ac debuiſſet. Adiecit etiam eſſe in aede poſitam tuam ſtatuam et corpora ſepultorum, uxoris Dionis et filii: poſtulavitque, ut cognoſcerem pro tribunali. Quod cum ego me protinus facturum dilaturumque profectionem dixiſſem; ut longiorem diem ad inſtruendam cauſam darem utque in alia civitate cognoſcerem, petiit. Ego me auditurum Nicaeae reſpondi. Ubi *cum* confediſſem cogniturus, idem Eumolpus tamquam ſi adhuc parum inſtructus dilationem petere coepit: contra Dion, ut audiretur, exigere. Dicta ſunt utrinque multa, etiam de cauſa. Ego cum dandam dilationem et *te* conſulendum exiſtimarem in re ad exemplum pertinenti, dixi utrique parti, ut poſtulationum ſuarum libellos darent. Volebam enim te ipſorum potiſſimum verbis ea, quae erant propoſita, cognoſcere. Et Dion quidem ſe daturum dixit: [et] Eumolpus reſpondit complexurum ſe libello, quae rei publicae peteret: ceterum, quod ad ſepultos pertinet, non accuſatorem ſe, ſed advocatum Flavii Archippi, cuius mandata pertulisset. Archippus, cui Eumolpus, ſicut Pruſiade, aſſiſtebat, dixit ſe libellum daturum. Ita nec Eumolpus nec Archippus quam plurimis diebus exſpectatis adhuc mihi libellos dederunt: Dion dedit, quem huic epiſtolae iunxi. Ipſe in re praeſenti fui et vidi tuam quoque ſtatuam in bibliotheca poſitam: id autem, in quo dicuntur ſepulti filius et

vellet: tum

in eodem opere poſitam

Ubi cum ſediſſem tamquam adhuc

Abeſt te.

et

Pruſae

exſpectati

1. *aſſiſtens*] CFL. *adſiſtente* BRAS. *abſiſtente* T. 4. *in aede*] BC. *in aedem* T. *in eodem opere* RASFL. 5. *filii*] BTRASL. *filiorum* CF. 8. *inſtruendam*] BFL. *ſtruendam* TC. *adſtruendam* RAS. 9. *in alia civitate*] CFL. *in aliam civitatem* BTRAS. Ib. *petiit*] R. Seqq. *petit* BTC. 10. *Ubi cum confediſſem*] Or. *Ubi confediſſem* BTC. *Ubi cum ſediſſem* RASFL. 11. *tamquam ſi adhuc*] BTC. *tamquam adhuc* R. Seqq. 14. *et te conſul.*] Schaeferi ſuſp. *et conſul.* Edd. 17. *cognoſcere*] BTCL. *recognoſcere* RASF. 18. om. *et* C., ut volebat Schaeferus. 20. *pertineret, non a. ſe eſſe, ſed* Schaeferi ſuſp. 22. *cui Eumolpus ſicut Pruſiade*] Or. Cfr. Ep. LXVI. *cui Eumolpus ſicut Pruſae* CL. *qui Eumolpo ſuo Pruſiade* B. *qui Eumolpus ſinit Pruſiade* T. *et Archippus cui Eumolpus prius* C. *cui Eumolpus ſicut Pruſiadae* RAS. 34. *exſpectatis*] BTC. *exſpectati* RASFL. 27. *filius et*] Thomaſius. L. *filii eius et* BTCRASF.

uxor Dionis, in area collocatum, quae porticibus includitur. Te, Domine, rogo, ut me in hoc praecipue genere cognitionis regere digneris, cum alioqui magna ſit exſpectatio, ut neceſſe eſt in ea re, quae et in confeſſum venit et exemplis defenditur.

neceſſe ſit defenditur, deliberare.

LXXXVI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Potuiſti non haerere, mi Secunde cariſſime, circa id, de quo me conſulendum exiſtimaſti, cum propoſitum meum optime noſſes non ex metu nec terrore hominum aut criminibus maieſtatis reverentiam nomini meo acquiri. Omiſſa ergo ea quaeſtione, quam non admitterem, etiam ſi exemplis adiuvaretur, ratio totius operis effecti † *ſub cura tua Cocceiani Dionis excutiatur, cum et utilitas eius exigat nec aut recuſet Dion aut debeat recuſare.*

Cocceiano Dioni utilitas civitatis exigat

LXXXVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Rogatus, Domine, a Nicaeenſibus publice per ea, quae mihi et ſunt et debent eſſe ſanctiſſima, id eſt, per aeternitatem tuam ſalutemque, ut preces ſuas ad te perferrem, fas non putavi negare: acceptumque ab iis libellum huic epiſtolae iunxi.

his

LXXXVIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Nicaeenſibus, qui inteſtatorum civium ſuorum conceſſam vindicationem bonorum a divo Auguſto affirmant, debebis vacare contractis omnibus perſonis ad idem negotium pertinentibus, adhibitis Virdio Gemellino et Epimacho liberto meo, procuratoribus, ut aeſtimatis etiam iis, quae contra dicuntur, quod optimum credideritis, ſtatuatis.

---

4. *neceſſe eſt*] Or. *neceſſe ſit* Edd. *defenditur*] BTCL. *defenditur, deliberare* RASF. LXXXVI. 13. *ſub cura tua Cocceiani Dionis*] BTRAS. *ſub tua cura a Cocceiano Dioni* C. *ſub cura tua Cocceiano Dioni* FL. Fort. *ſub cura Cocceiani Dionis*, niſi uſurpavit rarius voc. *ſub curatura*. Or. 14. *utilitas eius*] B. *utilitas ei litis* T. *utilitas reip.* C. *utilitas civitatis* RASFL. LXXXVII. 19. *iis*] de Schaeferi correctione. *his* Edd. LXXXVIII. 25. *Virdio*] T. Seqq. *Viudio* B. *Gemellino*] R. Seqq. *Pemellino* BTC.

LXXXIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Opto, Domine, et hunc natalem et plurimos alios quam feliciſſimos agas aeternaque laude florentem virtutis tuae gloriam, quam incolumis et fortis aliis ſuper alia operibus augebis.

gloriam incolumis - - augeas

XC. *TRAIANUS PLINIO S.*

Agnoſco vota tua, mi Secunde cariſſime, quibus precaris, ut plurimos et feliciſſimos natales florente ſtatu rei publicae noſtrae agam.

XCI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Sinopenſes, Domine, aqua deficiuntur; quae videtur et bona et copioſa ab ſexto decimo miliario poſſe perduci. Eſt ſtatim tamen ab capite paulo amplius mille *paſſibus* locus ſuſpectus et mollis, quem ego interim explorari modico impendio iuſſi, an recipere et ſuſtinere opus poſſit. Pecunia curantibus nobis contracta non deerit, ſi tu, Domine, hoc genus operis et ſalubritati et amoenitati valde ſitientis coloniae indulſeris.

tamen ſtatim

XCII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Ut coepiſti, Secunde cariſſime, explora diligenter, an locus ille, quem ſuſpectum habes, ſuſtinere opus aquaeductus poſſit. Neque dubitandum puto, quin aqua perducenda ſit in coloniam Sinopenſem, ſi modo et viribus ſuis aſſequi poteſt, cum plurimum ea res et ſalubritati et voluptati eius collatura ſit.

Neque enim d.

ſuis ipſa id a.

XCIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Amiſenorum civitas libera et foederata beneficio indulgentiae tuae legibus ſuis utitur: in hac datum mihi libellum ad eranos pertinentem his litteris ſubieci, ut tu,

et libera

mihi publice libellum

LXXXIX. 4. *quam incolumis - - augebis*] BTCRAS. *quam incolumis - augeas* L. *et incolumis - - augeas* F. *incolumis - - augeas*] Schaef. XCI. 13. *ſtatim tamen*] BTC. *tamen ſtatim* RASFL. Ib. *mille paſſibus*] R. Seqq. *mille paſſuum* C. om. *paſſibus* BT. 14. *ſuſpectus*] R. Seqq. *ſuſceptus* BTC. Ib. *explorari*] Schaef. *explorare* BTCRASFL. XCII. 21. *ſuſpectum*] R. Seqq. *ſuſceptum* BTC. 22. *Neque*] BTC. *Neque enim* R. Seqq. 24. *ſuis*] BT. *ſuis ipſa id* R. Seqq. (*ſi modo id viribus ſuis aſſequi* C.) CXIII. 27. *libera*] BTC. *et liberata* RAS. *et libera* FL. 28. *mihi*] BTC. *mihi publice* RASFL. 29. *heranos* T. (non B.)

Domine, dispiceres, quid et quatenus aut permittendum aut prohibendum putares.

XCIV. *TRAIANUS PLINIO S.*

eranos

et illicitos [sed]

Amisenos, quorum libellum epistolae tuae iunxeras, si legibus istorum, quibus de officio foederis utuntur, concessum est eranum habere, possumus, quo minus habeant, non impedire, eo facilius, si tali collatione non ad turbas et ad illicitos coetus, sed ad sustinendam tenuiorum inopiam utuntur. In ceteris civitatibus, quae nostro iure obstrictae sunt, res huiusmodi prohibenda est.

XCV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

plenissimam indulgentiam quantopere

Suetonium Tranquillum, probissimum, honestissimum, eruditissimum virum, et mores eius secutus et studia iampridem, Domine, in contubernium assumpsi tantoque magis diligere coepi, quanto hunc propius inspexi. Huic ius trium liberorum necessarium faciunt duae causae: nam et iudicia amicorum promeretur et parum felix matrimonium expertus est: impetrandumque a bonitate tua per nos habet, quod illi fortunae malignitas denegavit. Scio, Domine, quantum beneficium petam. Sed peto a te, cuius in omnibus desideriis meis indulgentiam experior Potes autem colligere, quanto opere cupiam, quod non rogarem absens, si mediocriter cuperem.

XCVI. *TRAIANUS PLINIO S.*

et [ut scias] dedisse

Quam parce haec beneficia tribuam, utique, mi Secunde carissime, haeret tibi, cum etiam in senatu affirmare soleam non excessisse me numerum, quem apud amplissimum ordinem suffecturum mihi professus sum: *tuo tamen desiderio subscripsi et dedisse me ius trium liberorum Suetonio Tranquillo ea condicione, qua assuevi, referri in commentarios meos iussi.*

XCIV. 5. An *ipsorum?* Or. 6. *eranum*] BRASL. *eia num* T. *eranos* CF. Ib. *quo*] CFL. *q* cum lin. B. *qui* TRAS. 7. *habeas* C. 8. *et ad ill.*] BT. *nec ad ill.* C. *et ill.* R. Seqq. Ib. *sed ad*] B. (ex nostra collat. etiam T.) CSF. om. *sed* RAL. XCV. 20. *sed peto*] BTCL. *quod peto* RASF. 21. *indulgentiam*] BTC. *plenissimam indulgentiam* RASFL. 22. *autem*] R. Seqq. *enim* BTC. Ib. *quanto opere*] BTAL. *quantopere* CRFS. XCVI. 28. *professus sum*] e suppl. C. Seqq. *professus* B. *professum* T. 29. *et dedisse*] BTCRAL. *et ut scias dedisse* SF.

XCVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Sollemne eſt mihi, Domine, omnia, de quibus dubito, ad te referre. Quis enim poteſt melius vel cunctationem meam regere vel ignorantiam excutere? Cognitionibus de Chriſtianis interfui numquam: ideo neſcio, quid et quatenus aut puniri ſoleat aut quaeri. Nec mediocriter haeſitavi, ſitne aliquod diſcrimen aetatum, an quamlibet teneri nihil a robuſtioribus differant? detur poenitentiae venia, an ei, qui omnino Chriſtianus fuit, deſiſſe non proſit? nomen ipſum, etiam ſi flagitiis careat, an flagitia cohaerentia nomini puniantur? Interim *in* iis, qui ad me tamquam Chriſtiani deferebantur, hunc ſum ſecutus modum. Interrogavi ipſos, an eſſent Chriſtiani? Confitentes iterum ac tertio interrogavi, ſupplicium minatus: perſeverantes duci iuſſi. Neque enim dubitabam, qualecunque eſſet, quod faterentur, pertinaciam certe et inflexibilem obſtinationem debere puniri. Fuerunt alii ſimilis amentiae: quos, quia cives Romani erant, annotavi in urbem remittendos. Mox ipſo tractatu, ut fieri ſolet, diffundente se crimine plures ſpecies inciderunt. Propoſitus eſt libellus ſine auctore multorum nomina continens, qui negarent eſſe ſe Chriſtianos aut fuiſſe. Cum praeeunte me deos appellarent et imagini tuae, quam propter hoc iuſſeram cum ſimulacris numinum afferri, ture ac vino ſupplicarent, praeterea male dicerent Chriſto, quorum nihil poſſe cogi dicuntur, qui ſunt re vera Chriſtiani, dimittendos eſſe putavi. Alii ab indice nominati eſſe ſe Chriſtianos dixerunt et mox negaverunt: fuiſſe quidem, ſed deſiſſe, quidam ante triennium, quidam ante plures annos, non nemo etiam ante viginti quoque. Omnes et imaginem

inſtruere

deturne

pervicaciam

ſe eſſe fuiſſe, cum

cogi poſſe Chriſtiani. Ergo dimittendos putavi.

XCVII. 3. *deferre* C. (non BT.) 4. *excutere*] B. *extruere* T. *exuere* C. *inſtruere* RASFL. 8. *detur*] BTCL. *deturne* RASF. 10. *etiam ſi*] R. Seqq. fortaſſe ex ſupplemento. om. *etiam* BTC. 11. *cohaerentia*] BCFL. *cohaerenti* TRAS. Ib. *Interim in iis*] SFL. *Interim his* BTC. *Interim iis* RA. 16. *pertinaciam*] BTCL. *pervicaciam* RASF. 19. *tractatu*] BTRASL. *tractu* CF. 21. *negarent*] Caſaub. *negant* BTCRASFL. 22. *eſſe ſe*] BT. *ſe eſſe* C. Seqq. 26. *poſſe cogi*] BTC. *cogi poſſe* R. Seqq. 27. *Chriſtiani, dimittendos*] BTRAS. *Chriſtiani. Ergo dimittendos* CFL. Totum locum diſtinxi cum Beroaldo, Erneſtio et Schaeſero. Ib. *eſſe putavi*] BTC. om. *eſſe* R. Seqq. 28. *negarunt* C. (non BT.)

rurſusque coëundi ad

Sed nihil et immodicam, ideoque

Neque enim

paſſimque venire victimas, quarum

ſi fiat

tuam deorumque ſimulacra venerati ſunt: ii et Chriſto male dixerunt. Affirmabant autem hanc fuiſſe ſummam vel culpae ſuae vel erroris, quod eſſent ſoliti ſtato die ante lucem convenire carmenque Chriſto quaſi deo dicere ſecum invicem, ſeque ſacramento non in ſcelus aliquod obſtringere, ſed ne furta, ne latrocinia, ne adulteria committerent, ne fidem fallerent, ne depoſitum appellati abnegarent: quibus peractis morem ſibi diſcedendi fuiſſe, rurſusque ad capiendum cibum, promiſcuum tamen et innoxium: quod ipſum facere deſiſſe poſt edictum meum, quo ſecundum mandata tua hetaerias eſſe vetueram. Quo magis neceſſarium credidi ex duabus ancillis, quae miniſtrae dicebantur, quid eſſet veri et per tormenta quaerere. Nihil aliud inveni quam ſuperſtitionem pravam, immodicam. Ideo dilata cognitione ad conſulendum te decurri. Viſa eſt enim mihi res digna conſultatione, maxime propter periclitantium numerum. Multi enim omnis aetatis, omnis ordinis, utriusque ſexus etiam, vocantur in periculum et vocabuntur. Neque civitates tantum, ſed vicos etiam atque agros ſuperſtitionis iſtius contagio pervagata eſt: quae videtur ſiſti et corrigi poſſe. Certe ſatis conſtat prope iam deſolata templa coepiſſe celebrari et ſacra ſollemnia diu intermiſſa repeti, paſtumque venire victimarum, cuius adhuc rariſſimus emptor inveniebatur. Ex quo facile eſt opinari, quae turba hominum emendari poſſit, ſi ſit poenitentiae locus.

XCVIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Actum, quem debuiſti, mi Secunde, in excutiendis cauſis eorum, qui Chriſtiani ad te delati fuerant, ſecutus es. Neque enim in univerſum aliquid, quod quaſi certam formam habeat, conſtitui poteſt. Conquirendi non ſunt: ſi deferantur et arguantur, puniendi ſunt: ita

1. *hi et* C. 9. *rurſusque*] BTC. *rurſusque coëundi* RASFL. 11. *hetaerias*] R. Seqq. *et caeras* BTC. 14. *Nihil*] BTCL. *Sed nihil* RASF. 15. *immodicam*] BTCL. *et immodicam* RASF. Ib. *Ideo*] BTCL. *Ideoque* RASF. Ib. *decurri*] BTL. *decucurri* CRASF. 19. *Neque*] BTCL. *Neque enim* RASF. 24. *paſtumque venire victimarum, cuius*] BT. (ſed T.: *paſſumque*) C. *paſſimque venire victimas, quarum* RASFL. 26. *ſi ſit*] BTCRAS. *ſi fiat* FL. XCVIII. 32. *deferantur*] C. Seqq. *deferentur* BT.

tamen, ut, qui negaverit ſe Chriſtianum eſſe idque re ipſa manifeſtum fecerit, id eſt, ſupplicando diis noſtris, quamvis ſuſpectus in praeteritum veniam ex poenitentia impetret. Sine auctore vero propoſiti libelli in nullo crimine locum habere debent. Nam et peſſimi exempli nec noſtri ſeculi eſt.

XCIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Amaſtrianorum civitas, Domine, et elegans et ornata habet inter praecipua opera pulcherrimam eandemque longiſſimam plateam; cuius a latere per ſpatium omne porrigitur nomine quidem flumen, re vera cloaca foediſſima ac ſicut turpis immundiſſimo aſpectu, ita peſtilens odore teterrimo. Quibus ex cauſis non minus ſalubritatis quam decoris intereſt eam contegi: quod fiet, ſi permiſeris curantibus nobis ne deſit quoque pecunia operi tam magno quam neceſſario.

C. *TRAIANUS PLINIO S.*

Rationis eſt, mi Secunde cariſſime, contegi aquam iſtam, quae per civitatem Amaſtrianorum fluit, ſi intecta ſalubritati obeſt. Pecunia ne huic operi deſit, curaturum te ſecundum diligentiam tuam certum habeo.

CI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Vota, Domine, priorum annorum nuncupata alacres laetique perſolvimus; novaque rurſus certante commilitonum et provincialium pietate ſuſcepimus: precati deos, ut te remque publicam florentem et incolumem ea benignitate ſervarent, quam ſuper magnas plurimasque virtutes praecipua ſanctitate, obſequio, [deorum] honore meruiſti.

in praeteritum fuerit
Abeſt in.
re vero
quae ſicut turpis et immundiſſima
peſtilens eſt
curante
ſanctitate conſequi, deorum

---

3. *in praeteritum*] BTC. *in praeteritum fuerit* RASFL. 4. *in nullo*] de Hearnii et Gierigii ſententia. om. *in* Edd. XCIX. 11. *re vera*] B. *re vero* T. Seqq. 6. *ac ſicut turpis immundiſſimo aſpectu*] Or. *ac ſitu turpis immundiſſimo a.* BTC. *quae ſicut turpis et immundiſſima a.* RASFL. Ib. *peſtilens*] BTC. *peſtilens eſt* RASFL. 14. *ea* T. (non B.) C. 20. *intecta*] BTRAL. *detecta* CSF. CI. 24. *certante*] Cellarius. *curante* Edd. 28. *obſequio*] B. *obſequi* T. *conſequi* C. Seqq. Delendum fortaſſe v. *deorum*. Or.

CII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Solviſſe vota diis immortalibus te praeeunte pro mea incolumitate commilitones cum provincialibus laetiſſimo conſenſu et in futurum nuncupaſſe libenter, mi Secunde car ſſime, cognovi litteris tuis.

conſenſu, in futurumque

CIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Diem, in quem tutela generis humani feliciſſima ſucceſſione translata eſt, debita religione celebravimus, commendantes diis imperii tui auctoribus et vota publica et gaudia.

CIV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Diem imperii mei debita laetitia et religione a commilitonibus et provincialibus, praeeunte te, celebratum libenter cognovi litteris tuis.

lib., mi Secunde cariſſime

CV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

excepto uno

Valerius, Domine, Paulinus excepto Paulino ius Latinorum ſuorum mihi reliquit: ex quibus rogo tribus interim ius Quiritium des. Vereor enim, ne ſit immodicum pro omnibus pariter invocare indulgentiam tuam; qua debeo tanto modeſtius uti, quanto pleniorem experior. Sunt autem, pro quibus peto, C. Valerius Aeſtraeus, C. Valerius Dionyſius, C. Valerius Axer.

Aeſtiaeus

Aper.

CVI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Cum honeſtiſſime iis, qui apud fidem tuam a Valerio Paulino depoſiti ſunt, conſultum velis mature per me, iis interim, quibus nunc petiſti, dediſſe me ius Quiritium referri in commentarios meos iuſſi, idem facturus in ceteris, pro quibus petieris.

ut ſcias dediſſe

CII. 3. *et commilitones* C. (non BT.) 4. *conſenſu in futurumque* C. (non BTRA.) CIII. 7. *in quem*] BR. Seqq. *quae in* TC. *quo in te tutela* Gronovii ſuſp. CIV. 12. *a commilit.*] CF. *commilit.* BTRASL. 1b. *libenter*] BTC. *libenter, mi Secunde cariſſime* RASFL. CV. 16. *excepto Paulino*] BTC. *excepto uno* R. Seqq. 17. *Latinorum*] omnes praeter C., qui: *libertorum.* 18. *Quiritium*] RASFL. *Quiritum* BTC. (bis.) 20. *pleniore me experior.* T. (non B.) 21. *Aeſtraeus*] BTC. *Aeſtiaeus* R. Seqq. Fort. *Aſtraeus.* Or. 22. *Axer*] BTC. *Aper* R. Seqq. CVI. 25. *mature*] BCF. *matura* TRASL. 26. *dediſſe*] BTL. *ut ſcias dediſſe* CRASF.

CVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Rogatus, Domine, a P. Accio Aquila, centurione cohortis ſextae equeſtris, ut mitterem tibi libellum, per quem indulgentiam pro ſtatu filiae ſuae implorat, durum putavi negare, cum ſcirem, quantam ſoleres militum precibus patientiam humanitatemque praeſtare.

CVIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Libellum P. Accii Aquilae, centurionis cohortis ſextae equeſtris, quem mihi miſiſti, legi: cuius precibus motus dedi filiae eius civitatem Romanam. Libellum reſcripti, quem illi redderes, miſi tibi.

CIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Quid habere iuris velis et Bithynas et Ponticas civitates in exigendis pecuniis, quae illis vel ex locationibus vel ex venditionibus aliisve cauſis debeantur, rogo, Domine, reſcribas. Ego inveni a plerisque proconſulibus conceſſam eis protopraxian eamque pro lege valuiſſe. Exiſtimo tamen tua providentia conſtituendum aliquid et ſanciendum, per quod utilitatibus eorum in perpetuum conſulatur. Nam quae ſunt ab aliis inſtituta, ſint licet ſapienter indulta, brevia tamen et infirma ſunt, niſi illis tua contingit auctoritas. contingat

CX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Quo iure uti debeant Bithynae vel Ponticae civitates in iis pecuniis, quae ex quaque cauſa rei publicae debebuntur, ex lege cuiuſque animadvertendum eſt. Nam ſive habent privilegium, quo ceteris creditoribus anteponantur, cuſtodiendum eſt: ſive non habent, in iniuriam privatorum id dari a me non oportebit.

CVII. 5. *quantum* TC. (non BR. Seqq.) CVIII. 8. om. *cohortis* T. (non BR. Seqq.) *centurionis ſextae cohortis: quem* C. CIX. 14. *ex locat.* om. *vel* C. (non BT.) 22. *contingit*] BTL. *contingat* CRASF. CX. 24. *iure uti*] TC. Seqq. om. *uti.* B. 25. *iis*] RASFL. *his* BCT. 27. *ſive habent*] BTRASL. *ſi habent* CF. 28. *ſive non habent*] BTRASL. *ſi vero non habent* CF.

ab
et bule

CXI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Ecdicus, Domine, Amifenorum civitatis petebat apud me a Iulio Pifone denariorum circiter XL. *milia* donata ei publice ante XX. annos bule et ecclefia confentiente: nitebaturque mandatis tuis, quibus eiusmodi donationes vetantur. Pifo contra plurima fe in rem publicam contuliffe ac prope totas facultates erogaffe dicebat. Addebat etiam temporis fpatium poftulabatque, ne id, quod pro multis et olim accepiffet, cum everfione reliquae dignitatis reddere cogeretur. Quibus ex caufis integram cognitionem differendam exiftimavi, ut *te*, Domine, confulerem, quid fequendum putares.

CXII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Sicut largitiones ex publico fieri mandata prohibent, ita, ne multorum fecuritas fubruatur, factas ante aliquantum temporis retractari atque in irritum vindicari non oportet. Quidquid ergo ex hac caufa actum ante viginti annos erit, omittamus. Non minus enim hominibus cuiusque loci quam pecuniae publicae confultum volo.

CXIII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

qui in bulen

Lex Pompeia, Domine, qua Bithyni et Pontici utuntur, eos, qui buleutae a cenforibus leguntur, dare pecuniam non iubet: fed ii, quos indulgentia tua quibusdam civitatibus fuper legitimum numerum adiicere permifit, et fingula milia denariorum et bina intulerunt. Anicius deinde Maximus proconful eos etiam, qui a cenforibus legerentur, dumtaxat in pauciffimis civitatibus aliud aliis iuffit inferre. Supereft ergo, ut ipfe difpicias, an in omnibus civitatibus certum aliquid omnes, qui deinde buleutae leguntur, debeant pro introitu dare. Nam quod in perpetuum manfurum eft, a te conftitui decet, cuius factis dictisque debetur aeternitas.

CXI. 2. *Ecdicus*] FL. *Medicus* BTCRAS. 3. *milia*] C. Seqq. om. *milia* BT. 4. *bule*] C. *boyali* BT. *et bule* RASFL. 5. *nitebaturque*] F. *utebanturque* BTRAS. *utebaturque* CL. 11. om. *te* B. (non T. Seqq.) CXIII. 22. *qui buleutae á cenf.*] Or. *qui in buleuta a cenf.* B. | *qui in bulena a cenf.* T. *qui in bulen a cenf.* C. Seqq. 23. *ii*] BCFL. *iis* TRAS. 24. *quibusdam*] CFL. *a quibusdam* BTRAS. 30. *legentur* Schaeferi fufpicio.

CXIV. *TRAIANUS PLINIO S.*

Honorarium decurionatus omnes, qui in quaque civitate Bithyniae decuriones fiunt, inferre debeant necne, in univerſum a me non poteſt ſtatui. Id ergo, quod ſemper tutiſſimum eſt, ſequendam cuiusque civitatis legem puto: ſcilicet adverſus eos, qui inviti fiunt decuriones, id exiſtimo acturos, ut † praefatio ceteris praeferatur.

exiſtimo id ut erogatio

CXV. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Lege, Domine, Pompeia permiſſum Bithynicis civitatibus adſcribere ſibi quos vellent cives, dum ne quis earum civitatum, quae ſunt in Bithynia. Eadem lege ſancitur, quibus de cauſis ſenatu a cenſoribus eiiciantur. Inde me quidam ex cenſoribus conſulendum putaverunt, an eiicere deberent eum, qui eſſet alterius civitatis. Ego, quia lex ſicut adſcribi civem alienum vetabat, ita eiici e ſenatu ob hanc cauſam non iubebat; praeterea quod affirmabatur mihi in omni civitate plurimos eſſe buleutas ex aliis civitatibus futurumque, ut multi homines multaeque civitates concuterentur; eaque pars legis iampridem conſenſu quodam exoleviſſet: neceſſarium exiſtimavi conſulere te, quid ſervandum putares. Capita legis his litteris ſubieci.

dum civitatis non ſint alienae, ſed ſuarum quisque civitatium eiiciantur: inter quas nihil de cive alieno cavetur. Inde

quia ab aliquibus affirmabatur

ea parte legis, quae iampridem

CXVI. *TRAIANUS PLINIO S.*

Merito haeſiſti, Secunde cariſſime, quid a te reſcribi oporteret cenſoribus conſulentibus, an in ſenatum aliarum

an legerent in

CXIV. 2. *in quaque*] R. Seqq. om. *in* BTC. 5. *ſequendam*] BTCRAFL. *ſequendum* S. 6. *ſed adverſus* Rittersh. 7. *id exiſtimo*] BTCL. *exiſtimo id* RASF. Ib. *praefatio*] BT. *erogatio* C. Seqq. Fort. *ut praeſtatio ceteris proferatur.* OR. CXV. 10. *velint*] Erneſtii ſuſp. 11. *dum ne quis earum civitatum*] B. *dum neque merum civitatum* T. *duntaxat earum civitatum* C. *dum civitatis non ſint alienae, ſed ſuarum quisque matrum civitatum* RAS. Item FL., ſed om. v. *matrum*. 12. *ſancitur*] T. Seqq. *ſanciatur* B. Ib. *ſenatu*] BTCL. *e ſenatu* RASF. Ib. *a cenſoribus*] BCRASF. *cenſoribus* TL. 17. *praeterea quod affirmabatur mihi in*] B. *praeterea quibus aff. mihi in* T. *praeterea a quibusdam affirmabatur in* C. *praeterea quia ab aliquibus aff. mihi in* RASFL. 19. *eaque pars legis iampridem*] B. *ea pars legis iampridem* T. *ea parte legis, quae iampridem* RASFL. (*concuterentur, ſi revocaretur ea pars legis, quae iampridem* C.) CXVI. 24. *a te*] C. Seqq. *ad te* BT. Ib. *reſcribi*] BTRAS. *reſpondi* (ſic) CF. *reſponderi* L. 25. *cenſoribus*] C. Seqq. *temporibus* BT. Ib. *an in ſenatum - - - cives adſcriberentur. Nam*] B. *an in ſenatum - - - cives. Nam* T. *an in senatu manere poſſent aliarum - - - cives. Nam* C. *an legerent in ſenatum - - - cives. Nam* RASFL.

cives. Nam

civitatum, eiusdem tamen provinciae cives adſcriberentur. Nam et legis auctoritas, et longa conſuetudo uſurpata contra legem in diverſum movere te potuit. Mihi hoc temperamentum eius placuit, ut ex praeterito nihil novaremus, ſed manerent quamvis contra legem adſciti quarumcunque civitatum cives: in futurum autem lex Pompeia obſervaretur; cuius vim ſi retro quoque velimus cuſtodire, multa neceſſe eſt perturbari.

CXVII. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

arbitror, [non imprudenter] concedendum [iuſſi] invitationes

Qui virilem togam ſumunt vel nuptias faciunt vel ineunt magiſtratum vel opus publicum dedicant, ſolent totam bulen atque etiam e plebe non exiguum numerum vocare binosque denarios vel ſingulos dare: quod an celebrandum et quatenus putes, rogo ſcribas. Ipſe enim ſicut arbitror praeſertim ex ſollemnibus cauſis concedendum ius invitationis, ita vereor, ne ii, qui mille homines, interdum etiam plures, vocant, modum excedere et in ſpeciem dianomes incidere videantur.

CXVIII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Merito vereris, ne in ſpeciem dianomes incidat invitatio, quae et in numero modum excedit et quaſi per corpora, non viritim ſingulos ex notitia, ad ſollemnes ſportulas contrahit. Sed ego ideo prudentiam tuam elegi, ut formandis iſtius provinciae moribus ipſe moderareris et ea conſtituas, quae ad perpetuam eius provinciae quietem eſſent profutura.

---

3. *contra legem diverſum* C. (non BT.) 5. *novarémus*] R. Seqq. *noveremus* T. *moveremus* BC. CVII. 16. *ſicut arbitror pr. ex ſ. c. conc. ius invitationis*] Schefferi coni. prob. Schaefero. *ſicut arbitror pr. ex ſ. c. conc. iuſſi invitationes* BRA. Item T., ſed: *immutationes. ſicut arbitror non imprudenter pr. ex ſ. c. conc. iuſſi invitationes* CS. Item L., ſed [ ] vv. *non imprudenter. ſicut arbitror non imprudenter pr. ex ſ. c. conc. iuſſi invitationi* F. 18. *dianomes*] Caſaub. Hearne. *diamones* BRAS. *diamories* TC. *diamoeries* FL. Ib. *incipere* T. (non B.) CXVIII. 20. *dianomes*] Ut ſupra. *diamones* BTRAS. *diamories* C. *diamoeries* FL. 21. *immutatio* T. (non B.) Ib. *excedit*] C. Seqq. *excedat* BT. (Sed mox hi quoque: *contrahit.*) 24. *reformandis* C. (non BT.) 25. *conſtitueres* Ern. ſuſp.

CXIX. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Athletae, Domine, ea, quae pro iselasticis certaminibus constituisti, deberi sibi putant statim ex eo die, quo sunt coronati: nihil enim referre, quando sint patriam invecti, sed quando certamine vicerint, ex quo invehi possint. Ego contrascribo „iselastici nomine“: ita ut vehementer addubitem, an sit potius id tempus, quo εἰσήλασαν, intuendum. Iidem obsonia petunt pro eo agone, qui a te iselasticus factus est, quamvis vicerint ante, quam fieret. Aiunt enim congruens esse, sicut non detur sibi pro iis certaminibus, quae esse iselastica, postquam vicerunt, desierunt, ita pro iis dari, quae esse coeperunt. Hîc quoque non mediocriter haereo, ne cuiusquam retro habeatur ratio; dandaque, quae tunc, cum vincerent, non debebantur. Rogo ergo, ut dubitationem meam regere, id est, beneficia tua interpretari ipse digneris.

CXX. *TRAIANUS PLINIO S.*

Iselasticum tunc primum mihi videtur incipere deberi, cum quis in civitatem suam ipse εἰσήλασεν. Obsonia eorum certaminum, quae iselastica esse placuit mihi, si ante † *iselastica non fuerunt, retro non debentur. Nec proficere pro desiderio athletarum potest quid eorum, quae postea iselastica non lege constitui, quam, qui ierant, accipere desierunt: mutata enim conditione certaminum nihilominus, quae ante peregerat, non revocantur.*

Ego [contra] scribo iselastici nomine [itaque eorum] vehementer

datur

his

dandumque quod debebatur

[si]

potest, tam eorum, quae postea iselastica lege constitui, quam, cum vincerent, esse desierunt ante perceperant

---

CXIX. 3. *cohortaminibus* T. (non B.) Ib. *statum* T. (non B.) 6. *Ego contrascribo iselastici nomine*] BTRAS. (sed divise: *contra scribo.*) *Ego contra scribo iselasticorum nomine* CFL. 7. *ita ut veh.*] B. *itaque eorum veh.* TRASFL. *ita tamen ut veh.* C. (*Ego contra* [*scribo*] *iselastici nomine* [*itaque eorum*] *veh.* Schaef.) 8. εἰςήλασαν] CFL. *iselasan* B. *iselasiani* T. *iselasian* RAS. 10. *fierent* T. (non B.) Ib. *detur*] BTC. *datur* RASFL. Fort. *nunc detur.* Or. 11. *sisi* B. Ib. *iis*] Or. *his* Edd. 12. *quid esse* T. (non B.) 12. *iis*] R. Seqq. *his* BTC. 14. *dandaque, quae*] BC. *dandamque quod* T. *dandumque quod* RASFL. 15. *debebantur*] BTCRAS. *debebatur* FL. CXX. 18. *debere* C. Ib. εἰςήλασεν] CA. Seqq. *iselasen* BTR. 22. *potest quid eorum, quae postea iselastica non lege constitui, quam, qui ierant, accipere desierunt*] B. Item TRA. sed *quod* pro *quid. potest tam eorum, quae postea iselastica lege constitui quam, cum vincerent, esse desierunt* CS. Item FL., sed: *quam quae, cum.* Haec fere sententia latet in loco foede corrupto, scilicet si in Ep. praec. legatur *nunc detur* pro *non detur: Obsonia eorum certaminum, quae iselastica esse placuit mihi, retro non debentur. Nec, si ante iselastica non fuerunt, proficere pro desiderio athletarum tam potest quid eorum, quae postea iselastici nomine lege constitui, quam, qui εἰςήλασαν, accipere desierunt.* Verba ipsa non praesto. 24. *peregerat*] B. *peregerant* TC. *perceperant* R. Seqq.

CXXI. C. PLINIUS TRAIANO IMPERATORI.

Uſque in hoc tempus, Domine, neque cuiquam diplomata commodavi neque in rem ullam niſi tuam miſi: quam perpetuam ſervationem meam quaedam neceſſitas rupit. Uxori enim meae audita morte avi volenti ad amitam ſuam excurrere uſum eorum negare durum putavi, cum talis officii gratia in celeritate conſiſteret ſciremque rationem itineris probatorum, cuius cauſa erat pietas. Haec tibi ſcripſi, quia mihi parum gratus fore videbar, ſi diſſimulaſſem inter alia beneficia hoc † uno quoque me debere indulgentiae tuae, quod fiducia eius † qua inconſulto te non dubitavi; quem ſi conſuluiſſem, ſic ſero feciſſem.

CXXII. *TRAIANUS PLINIO S.*

Merito habuiſti, Secunde cariſſime, fiduciam animi mei, nec dubitandum fuiſſe, ſi exſpectaſſes, donec me conſuleres, an iter uxoris tuae diplomatibus, quae officio tuo dedi, adiuvandum eſſet, cum apud amitam ſuam uxor tua deberet etiam celeritate gratiam adventus ſui augere.

te rationem
Haec ſcripſi
gratus tibi
hoc unum, quod
me debere
ſciebam
quaſi conſulto te,
non dubitavi
facere - - conſuluiſſem, ſero

fuiſſet

eſſet, uſum
eorum intentioni
non profuiſſe,
cum

E P I L O G U S.

Cum hic libellus ad finem paene perductus eſſet, ex bibliotheca urbis S. Galli nactus ſum Aldinam priorem anni M. D. VIII., cuius defectus, quo minus de tota re conſtaret, adhuc impedimento erat. Qua collata nunc ſcio duos dumtaxat errores Rhenano ſive potius operis quibus utebatur Argentoratenſibus eſſe tribuendos, cetera Rhenani omnia conſpirare cum Aldo. Sunt autem hi:

pag. 1. *v.* 4. *etiam Aldina prior habet:* Precor ergo
„ 7. „ 19. „ „ „ „ Quod ille amiciſſime.

CXXI. 4. *obſervationem* C. ſolus. 8. *rationem*] BTL. *te rationem* CRASF. 9. *Haec tibi*] BTC. *Haec* RASFL. Ib. *gratus*] BTC. *gratus tibi* RASFL. 10. *hoc uno quoque*] B. *hoc uno quod* T. *hoc unum quoque* C. *hoc unum quod* RASFL. Fort. *hoc novom quoque.* Or. 11. *debere*] BTCL. *debere ſciebam* RASF. Ib. *eius qua inconſulto te*] BT. *eius inconſulto te* C. *eius quaſi conſulto te* RASFL. Fort. *quamquam inconſulto te.* Or. 12. *non dubitavi*] BT. *praeripere non dubitavi* C. *non dubitavi facere* RASFL. Ib. *quae ſi* F. Ib. *ſic ſero*] BTC. *ſero* RASFL. Fort. *ſcilicet ſero.* Or. CXXII. 16. *nec dubitandum fuiſſe*] BT. *non dub. fuiſſe* C. *nec dub. fuiſſet* RASFL. Ib. *exſpectaſſes*] BCRASF. *exſpectaſſet* TL. 18. *eſſet, cum*] C. *eſſet: et cum* B. *eſſe: et cum* T. *eſſet, uſum eorum intentioni non profuiſſe, cum* RASFL.

